

Landstingsplan 2017 – 2019 och budget 2017

LANDSTINGET BLEKINGE

LANDSTINGET BLEKINGE

Förord

[Här kommer en förordstext att stå]

Kalle Sandström (S)
Landstingsstyrelsens ordförande

LANDSTINGET BLEKINGE

Om landstingsplanen

Landstingsplanen och budgeten är landstingets främsta politiska styrdokument och anger de ekonomiska ramarna och den övergripande inriktningen för Landstinget Blekinge under kommande planperiod. Landstingets inriktning utgår från landstingets uppdrag, vision och värdegrund.

Landstingsplanen beslutas av landstingsfullmäktige och binder samman landstingets övergripande vision och strategiska mål med verksamhetens inriktning och omfattning.

Planen förtydligar även styrelsens och respektive nämnds grunduppdrag utifrån reglementen och ekonomisk tilldelning under planperioden. Utifrån landstingsplanen konkretiserar styrelsen och nämnderna sitt uppdrag och sina mål i årliga verksamhetsplaner.

Landstinget styrs också av lagstiftning, såsom kommunallagen, hälso- och sjukvårdslagen, tandvårdslagen, patientsäkerhetslagen och patientlagen. Utöver lagar och förordningar finns också föreskrifter, landstingets policydokument, riktlinjer och anvisningar som reglerar landstingets olika verksamheter.

Innehållsförteckning

1. Verksamhetsidé, värdegrund, vision och uppdrag.....	6
2. Styrmodell.....	8
3. Framtidens hälso- och sjukvård.....	13
4. Planeringsförutsättningar.....	15
5. Övergripande mål.....	18
6. Budget år 2017 och ekonomisk plan för 2018-2019	30
7. Nämndernas grunduppdrag och tilldelade resurser år 2017	40
8. Bilagor	48

1. Verksamhetsidé, värdegrund, vision och uppdrag

Verksamhetsidé

Landstinget Blekinges verksamhetsidé beskriver vilken verksamhet vi bedriver, vem vi är till för och vad vi vill uppnå med verksamheten:

Landstinget ska, med en tillgänglig, säker och kostnadseffektiv vård av god kvalitet, medverka till bästa möjliga livskvalitet för Blekingeborna.

Värdegrund

Landstinget Blekinges värdegrund vägleder oss i hur vi förhåller oss till invånare, patienter och varandra som medarbetare. Värdegrunden utgår från en humanistisk människosyn där vi värnar om och respekterar alla människors lika värde. Den syftar ytterst till att göra vården ännu bättre och få invånare och patienter att känna sig trygga.

Vår gemensamma värdegrund vilar på tre ledstjärnor:

engagemang, samarbete och kvalitet.

Engagemang

Vi visar vårt engagemang genom att aktivt medverka i och driva arbetsprocesser framåt. Vi delar med oss av våra kunskaper för att nå allt bättre resultat. Vårt engagemang stimuleras av ett öppet och kreativt klimat där nya idéer och lösningar värderas och prövas och där alla får komma till tals och bli lyssnade till. I mötet med andra människor märks vårt engagemang genom att vi är nyfikna, intresserade och visar en vilja att tillgodose behov och åstadkomma lösningar tillsammans med patienter, medarbetare i landstinget och samarbetspartner.

Samarbete

Vi är bra på att samarbeta inom och utanför landstinget: med patienter, andra organisationer, inom våra team, med andra verksamheter i landstinget och med enskilda personer. Ett gott samarbete där var och en bidrar med sin unika kompetens gör att vi använder all den kraft som finns i vår organisation på bästa sätt. Ett bra samarbete innebär att sätta sig in i en annan människas situation och se verkligheten utifrån dennes synvinkel. När vi ställs inför problem eller frågeställningar samarbetar vi utifrån en helhetssyn. Det innebär att vi hjälps åt med att lösa situationen oavsett vem som har ansvaret.

Kvalitet

Vi arbetar på ett sätt som gör att vår verksamhet genomsyras av god kvalitet. God kvalitet handlar om goda behandlingsresultat och en säker vård. Kvalitet innebär också hög tillgänglighet och ett gott bemötande. Ett gott bemötande innebär att vi är välkomnande och närvarande i mötet. Vi ser, lyssnar, bekräftar och visar empati och respekt. Kvalitet förutsätter att vi arbetar utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Genom ett kvalitetsinriktat arbete skapar vi förutsättningar för att nå våra mål. Vårt arbetssätt genomsyras av att vi arbetar på ett sätt som skapar värde för dem vi finns till för. Vi arbetar med ständiga förbättringar och identifierar fel och brister för att förbättra verksamheten ytterligare. Vi prövar regelbundet även det vi tycker görs rätt och fungerar bra för att se om det kan utvecklas ytterligare.

LANDSTINGET BLEKINGE

Vision

Landstinget Blekinges vision är en bild av den önskade framtiden. En målbild vi strävar efter att uppnå. Landstinget Blekinges vision, *Livskvalitet för dig, vårdkvalitet för oss*, anger både vad vi vill uppnå för invånare och patienter – livskvalitet – och hur det ska uppnås – genom vårdkvalitet.

Livskvalitet

Livskvalitet för dig anger att invånarnas perspektiv väger tungt i vår vision. Landstinget Blekinge verkar i invånarnas intresse. Vi ska medverka till att främja den enskilda människans hälsorelaterade livskvalitet och stärka människans egen förmåga och förutsättning att ta ansvar för sin hälsa. Hälsa- och sjukvården förebygger, lindrar och botar sjukdomar. I de fall det inte går att bota en sjukdom ska vi göra allt vi kan för att patienten ska uppleva välbefinnande i sin vardag. Vi kan lindra och trösta så att människor kan uppleva livskvalitet trots en sjukdom. En viktig uppgift är att arbeta förebyggande. Att människor håller sig friska så länge som möjligt bidrar till ökad livskvalitet.

Vårdkvalitet

Vårdkvalitet för oss handlar om landstingets interna arbete. För att kunna erbjuda en hälso- och sjukvård med hög kvalitet behöver vi hela tiden förbättra oss. Vi mäter kontinuerligt våra resultat och jämför oss både med oss själva över tid och med andra vårdgivare. Mätresultaten utgör ett viktigt underlag i vår kvalitetsuppföljning för att ständigt förbättra våra verksamheter.

Uppdrag

Landstinget Blekinges huvuduppdrag är att erbjuda befolkningen en god vård, både i dag, i morgon och i framtiden. Uppdraget omfattar även tandvård. Uppdraget regleras av patientlagen, hälso- och sjukvårdslagen och tandvårdslagen och utifrån dessa formar vi sedan värdegrund, vision, mål och strategier för att möta befolkningens behov på såväl kort som på lång sikt.

2. Styrmodell

För att kunna leda och styra landstingets verksamhet måste verksamhetsidé, värdegrund, vision, uppdrag och mål vara tydliga och väl förankrade. Ett stort ansvar vilar på landstingets chefer för att säkerställa att medarbetarna känner till landstingets förutsättningar, mål och budget så att de kan bidra till att genomföra de beslut som är fattade. Ambitionen är att det för alla medarbetare ska finnas röd tråd från verksamhetsidé, värdegrund och vision via strategiska och operativa planer till den egna motivationen och de individuella målsättningarna som finns i en individuell utvecklingsplan.

Landstingets övergripande mål gäller för alla delar av organisationen. Planering och uppföljning på landstings-, förvaltnings- och basenhetsnivå är en förutsättning för att uppnå rätt kvalitet och god ekonomisk hushållning.

I landstingsplanen formuleras övergripande målområden. Inom varje målområde finns ett antal inriktningsmål som varje nämnd ska bryta ned till mål anpassade för den egna verksamheten.

Mått och målvärden ska kopplas till målen och ska följas upp kontinuerligt.

Uppföljning och utvärdering ska ske på alla nivåer för att säkerställa att verksamheten styrs i riktning mot de övergripande målen i landstingsplanen. Dialog och öppenhet är viktiga framgångsfaktorer för att skapa delaktighet och samsyn så att målen nås.

Den politiska organisationen

Landstinget är en politiskt styrd organisation och landstingsfullmäktige är landstingets högsta beslutande organ. I landstinget Blekinge sitter 47 folkvalda fullmäktigeledamöter.

Landstingsfullmäktige leds av ett presidium med en ordförande och en förste vice ordförande och en andre vice ordförande. Landstingsstyrelsen styr det löpande arbetet. Landstingsstyrelsen består av 15 ledamöter som väljs av landstingsfullmäktige. Landstingsstyrelsen ska verkställa fullmäktiges beslut och i övrigt ansvara för de uppdrag fullmäktige lämnat över till styrelsen. Landstingsfullmäktige har utsett nämnder till att styra förvaltningarna inom sina respektive områden.

En samordnad styrprocess

Landstingsfullmäktige beslutar i ärenden av principiell karaktär och om frågor av större vikt. Det innebär bland annat att beslut om vision, övergripande mål och riktlinjer, politiska inriktningsdokument, budget och årsredovisning beslutas av fullmäktige. Landstingsfullmäktige utser ledamöter i landstingsstyrelsen och i nämnderna.

I början av varje mandatperiod fastställer landstingsfullmäktige en strategisk plan – landstingsplanen – som innehåller landstingets vision, övergripande målområden och politiskt prioriterade inriktningsmål. Landstingsplanen är treårig men varje år omprövas målens aktualitet och landstingsfullmäktige tar beslut om budget.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Nämndernas ansvarsområden fastställs i respektive nämnds reglemente.

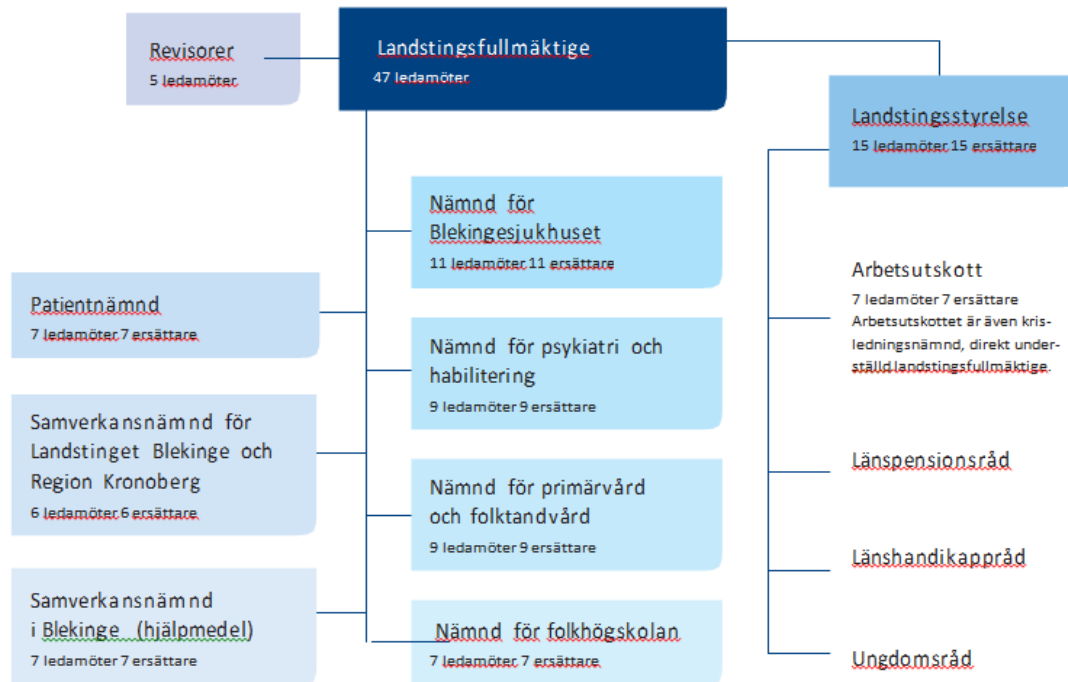
Landstingets tjänstemannaorganisation ska utgöra en professionell verksamhetsledning och se till att åstadkomma resultat som uppfyller de politiska uppdragen. Det strategiska och operativa arbetet samordnas i en gemensam cyklisk styrprocess som ska kännetecknas av dialog och öppenhet. I cykeln ingår planering, styrning och uppföljning i en väl sammanhållen helhet där de olika delarna påverkar – och påverkas – av varandra.

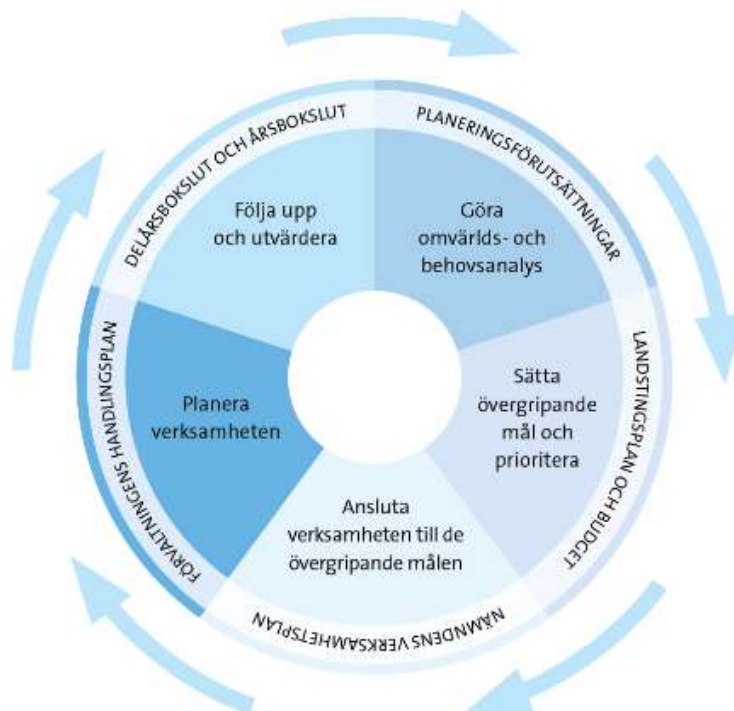

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstinget Blekinges Politiska organisation

Landstinget Blekinges Styrprocess

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstingets planering

Landstingets verksamhetsidé och vision anger riktningen för vad vi vill uppnå på längre sikt. Landstingets årsredovisning är startpunkt för planeringen av nästkommande kalenderår. Genom att följa upp måluppfyllelsen tydliggör vi vad som behöver åtgärdas och om det finns behov av att förändra målformuleringarna. Nämndernas verksamhetsberättelser, som ska innehålla en omvärldsanalys, är en del av planeringsunderlaget inför nästkommande år och den långsiktiga planeringen.

Landstingets planeringsförutsättningar är ett stöd för den politiska ledningen att göra sina värderingar och omsätta dessa till politiska prioriteringar i landstingsplanen och tillhörande budget. Planeringsförutsättningarna innehåller en omvärldsanalys och en prognos av utvecklingen i länet inom områden som påverkar landstingets verksamhet.

Planeringsförutsättningarna, landstingsplanen och årsredovisningen är tillsammans grunden för planeringsprocessen kommande år. Inför varje ny mandatperiod gör landstinget en mer omfattande revidering av landstingsplanen. Vid revideringen arbetar den politiska ledningen in sina planerade satsningar och förändringar för den kommande mandatperioden. Även målområdena och de övergripande inriktningsmålen omfattas av revideringen.

På våren genomförs en planeringsdialog för politiker och tjänstemän. Då redovisas resultat per målområde, viktiga utvecklingsfrågor i landstingets verksamheter och ekonomiska förutsättningar för planperioden som underlag för vidare politisk beredning.

Efter planeringsdialogen beslutar styrelsen om planeringsdirektiv till nämnderna som utifrån dessa tar fram förslag till verksamhetsplaner och budget. I verksamhetsplanen konkretiserar nämnderna de övergripande målen och instruktionerna i planeringsdirektivet till åtaganden, uppföljningsbara mål och mått på verksamhetsnivå. Nämndernas åtaganden ska vara förenliga med målen i den befintliga landstingsplanen och bidra till att de uppnås.

På hösten genomförs en budgetberedning. Med nämndernas förslag till verksamhetsplaner som grund beskriver tjänstemännen nästa års planering utifrån ett helhetsperspektiv. Redogörelsen omfattar förmåga till måluppfyllelse, finansiering och investeringar samt förslag till justeringar i landstingsplanen. Landstingsfullmäktige fastställer landstingsplanen och budgeten i november. Budgeten uppdateras varje år utifrån nya ekonomiska förutsättningar. Det årliga budgetbeslutet kan också innehålla särskilda satsningar. Landstingsplanen uttrycker de politiska ambitionerna för perioden och innehåller övergripande inriktningsmål, ekonomiska ramar och uppdrag till nämnderna.

Inriktningsmålen är övergripande till sin karaktär och formulerade som den effekt landstingsfullmäktige vill uppnå utifrån invånarnas behov. För att se om vi uppnår den effekt vi vill måste målen vara mätbara och möjliga att följa upp.

Landstingsplanen, i kombination med fastställda program, policydokument och andra övergripande styrdokument, är utgångspunkten för det uppdrag som landstingets nämnder har att hantera.

När landstingsplan och budget är beslutad ska landstingsstyrelsen och nämnderna fastställa verksamhetsplan och budget (inklusive en intern kontrollplan) utifrån de ramar som fullmäktige beslutat om. Nämndernas verksamhetsplaner kan också kompletteras med specifika uppdrag och mål inom det egna verksamhetsområdet. Hänsyn ska tas till lagstadgade planer, politiska

LANDSTINGET BLEKINGE

inriktningsdokument, lagar och regler samt uppföljningar och utvärderingar av genomförd verksamhet.

Samtliga förvaltningar fastställer årliga handlingsplaner. Handlingsplanerna ska innehålla operativ planering, budget för året och de initiativ som krävs för att respektive nämnds årliga mål och uppdrag som finns definierade i verksamhetsplanerna ska uppnås.

Hälsovalet regleras i lagen om valfrihetssystem (LOV). Uppdraget finns beskrivet i dokumentet *Regelbok och uppdragsbeskrivning för Hälsoval i Blekinge*. Uppdragsbeskrivningen och regelboken ska uppdateras varje år och ska ha en tydlig koppling till landstingsplanen. Landstingsstyrelsen tar beslut om regelbok och uppdragsbeskrivning.

Dialoger

Vår och höst sker dialoger mellan landstingsstyrelsens arbetsutskott och nämndernas presidier. Utgångspunkterna för vårdialogen är nämndernas budgetförutsättningar, resultat och måluppfyllelse i verksamhetsberättelserna samt framtida utmaningar. Vid höstdialogen sker uppföljning av delårsrapport och nämndernas nedbrytning av inriktningsmålen i förslagen till verksamhetsplaner.

Uppföljning

För att se om landstinget uppnår de önskade effekterna måste målen vara mätbara och möjliga att följa upp. För att fånga upp signaler om resultatet under planperioden följer Landstingsstyrelsen upp verksamheten genom månadsrapportering, ekonomisk kvartalsrapportering, delårsrapportering samt årsredovisning. Den ekonomiska kvartalsrapporten, delårsrapporten och årsredovisningen lämnar styrelsen även till fullmäktige. Månadsrapporteringen är antingen förenklad eller fördjupad. Fördjupad månadsrapportering sker efter maj månad. Förenklad månadsrapportering sker efter februari, april, juli, september, oktober och november månad. Månadsrapporterna upprättas av förvaltningarna och godkänns av respektive nämnd. Månadsrapporterna rapporteras till landstingsstyrelsen vid närmast efterföljande möte.

Ekonomisk kvartalsrapport upprättas efter mars månad. Kvartalsrapport upprättas av förvaltningarna och godkänns av respektive nämnd. En samlad ekonomisk kvartalsrapport för landstinget behandlas i landstingsstyrelsen i maj och landstingsfullmäktige i juni.

Delårsrapporten avser januari till augusti och behandlas i nämnderna i oktober.

Vid delårsrapportering ska förvaltningar och landstingsledning även ha dialogmöte på tjänstemannanivå. Landstingsstyrelsens arbetsutskott och nämndpresidierna har motsvarande dialog. En samlad delårsrapport för landstinget för januari till augusti ska behandlas i landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige i november.

Månads-, kvartals-, och delårsrapporterna ska även innehålla en prognos för hela året. Om en nämnd visar en negativ helårsprognos jämfört med budget ska nämnden upprätta en åtgärdsplan. Åtgärdsplanen ska tydligt beskriva vilka åtgärder som aktuell förvaltning behöver göra för att återställa ekonomin i balans.

Landstingsfullmäktige har fastställt ett reglemente för god hushållning och intern kontroll som tydliggör ansvaret för den interna kontrollen och på vilket sätt uppföljningen av den interna kontrollen ska ske.

LANDSTINGET BLEKINGE

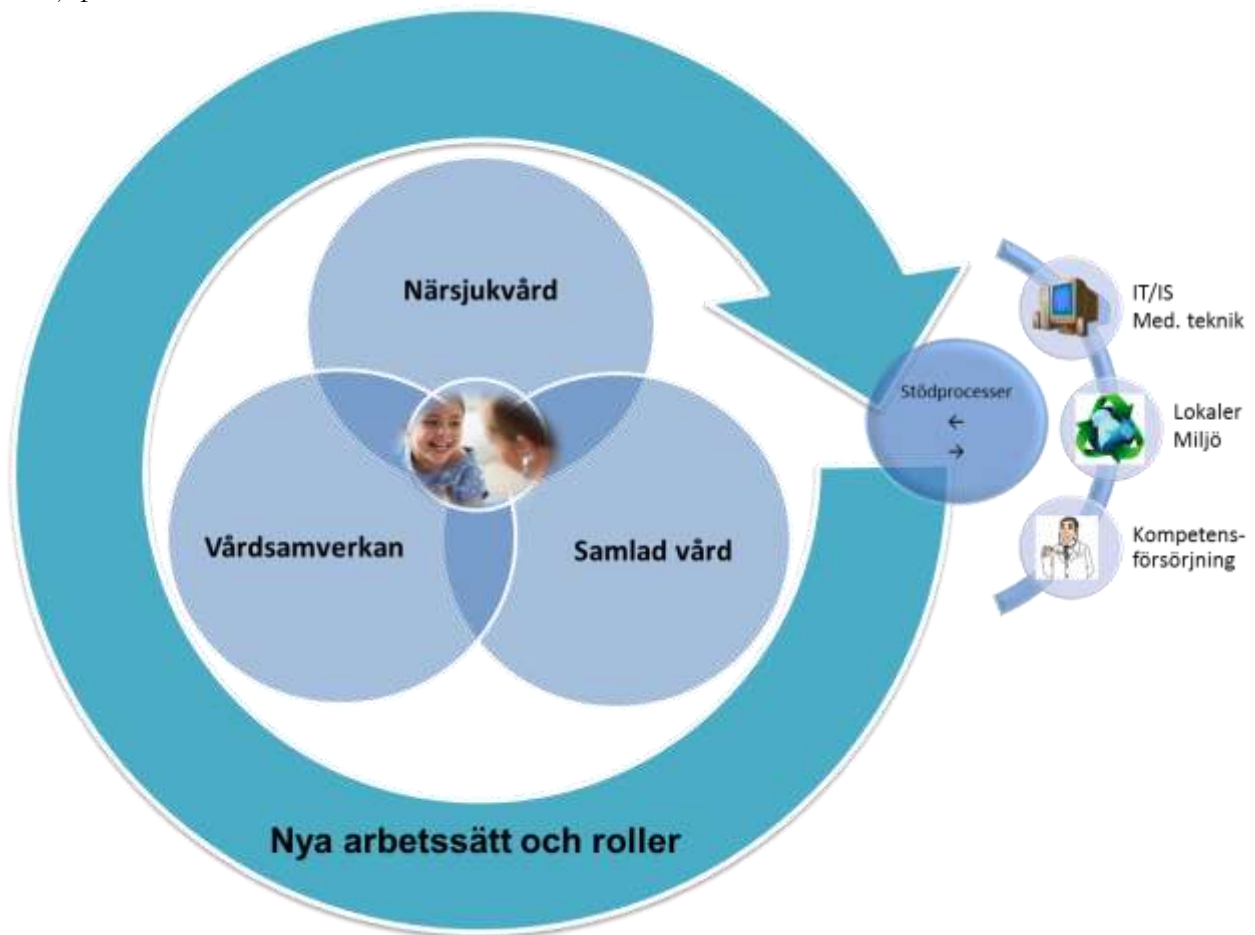
I februari behandlar nämnderna sina verksamhetsberättelser och avrapporterar den interna kontrollen. Landstingsstyrelsen behandlar landstingets samlade årsredovisning och den interna kontrollen i mars och landstingsfullmäktige i april

3. Framtidens hälso- och sjukvård

Framtidens hälso- och sjukvård är Landstinget Blekinges långsiktiga strategier för att möta nuvarande och framtida utmaningar för landstinget. Några av utmaningarna kommer av att hälso- och sjukvården förändras i snabb takt. Vi har en utveckling med en befolkningssammansättning med allt större sjukvårdsbehov till följd av ökad andel äldre samt ökat antal utomnordiskt födda. Vi har en medicinteknisk utveckling som är kostnadsdrivande samt stora rekryterings- och kompetensförsörjningsbehov. En mer heltäckande omvärldsanalys beskrivs i planeringsförutsättningarna. Utmaningarna innebär behov av att utveckla vården samt ställer krav på att införa nya arbetssätt och roller. Landstinget Blekinge behöver ett processororienterat arbetssätt och en genomgående översyn av befintliga processer för att leverera en god, säker och personcentrerad vård.

Strategierna i framtidens hälso- och sjukvård omfattar närsjukvård, koncentration av vård och fördjupad vårdssamverkan.

Den nära hälso- och sjukvården

Den nära hälso- och sjukvården kommer att utgöra basen i vården och svara för huvuddelen av invånarnas sjukvårdsbehov. Den ska skapa trygghet och vara lättillgänglig. Det kan ske genom fysiska möten men också genom digitala kanaler som e-tjänster, videomöten, telefon och liknande. Målet är att ge invånare och patienter stöd och kunskap så att de i högre grad kan förebygga och hantera sin egen sjukdom och samtidigt känna sig trygga. Landstinget är idag bra på att använda e-hälsa, men ambitionen är att bli bäst i landet inom området.

LANDSTINGET BLEKINGE

Ett perspektiv på den nära hälso- och sjukvården är en personcentrerad vård som innebär att patienten kan bli en medskapare i sin egen vård. Den personcentrerade vården kommer att implementeras inom alla verksamhetsområden.

Vi samlar viss vård till färre platser

Vissa vårdinsatser behöver koncentreras i större omfattning än idag för att uppnå en bättre vårdkvalitet och en god hushållning med landstingets resurser. Koncentrationen kommer att innebära att vissa insatser samlas till färre platser i Blekinge och att viss vård kan komma att bedrivas i annat landsting eller region. Vård som idag bedrivs i andra landsting eller regioner kan i framtiden komma att koncentreras till Blekinge.

Fördjupad vårdssamverkan

Vi måste bli bättre på att samverka mellan vårdens och omsorgens aktörer för att ge patienten en säker, trygg och sömlös vård samt för att kunna använda våra resurser bättre och göra patienterna delaktiga i sin egen vård och omsorg. Vi behöver samordna insatserna utifrån individens perspektiv och förbättra vår förmåga att verka tillsammans för en bättre hushållning av befintliga resurser. Det är viktigt att införandet av SAMSPEL fortsätter och vidareutvecklas. SAMSPEL är en personcentrerad samverkansprocess som har tagits fram i samarbete mellan länets vård- och omsorgsgivare.

Landstinget ska fokusera på en ökad samverkan internt men också på att utveckla samverkan med Blekinges kommuner och kringliggande landsting och regioner. Vi ska därför jobba för samsyn och gemensamma överenskommelser med länets kommuner om hur vi kan jobba tillsammans för att möta framtidens utmaningar.

Nya arbetssätt och roller

Utvecklingen mot Framtidens hälso- och sjukvård förutsätter att vi skapar nya arbetssätt och roller. Arbetsuppgifter som idag görs av en yrkeskategori kanske kan göras av en annan kategori imorgon. Yrkeskategorier som idag inte finns inom hälso- och sjukvården behöver identifieras och skulle kunna bidra till bättre vård och effektivisering. Det här är också en del av landstingets arbete för att bli en attraktiv arbetsgivare i framtiden.

Genom den personcentrerade vården får också patienten en tydlig och viktig roll som medskapare i sin vård, där dennes resurser och förmågor tas tillvara. Målet med detta är att gå från att ha patienten i fokus till att ha personens fokus.

Framtidens vårdinformationsstöd

Under 2017 kommer ett nytt vårdinformationsstöd att upphandlas som en del i Framtidens hälso- och sjukvård. För att det nya vårdinformationsstödet ska underlätta våra arbetssätt i hälso- och sjukvården krävs engagemang och medverkan från många av landstingets verksamheter och medarbetare. Vårdinformationsstödet kommer att införas under de kommande fyra åren och öppnar för möjligheter till ökad delaktighet för patienter och invånare.

Framtidens vårdmiljöer

En modernisering av landstingets vårdmiljöer har påbörjats inom ett investeringsprogram och ska ge moderna vårdlokaler som ger möjlighet till nya behandlingsmetoder och arbetssätt i Framtidens hälso- och sjukvård. Nya vårdmiljöer ska tillsammans med moderna servicetjänster skapa förutsättningar för en personcentrerad och god vård med hög patientsäkerhet.

4. Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningarna är en omvärldsanalys som ska ge inblick i samhällsutvecklingen och hur den kan påverka våra möjligheter att leva upp till hälso- och sjukvårdens mål och uppdrag under de närmaste åren. Det här är en sammanfattning av dokumentet *Planeringsförutsättningar 2017*.

Stora befolkningsförändringar

Den största demografiska trenden i västvärlden är att befolkningen blir allt äldre. Vi kommer att leva längre och antalet personer med åldersrelaterade sjukdomar kommer sannolikt att öka. Trots en utveckling med bättre hälsa i högre ålder blir vårdtillfällena fler och mer resurskrävande. Detta samtidigt som andelen förvärvsarbetare som ska bekosta sjukvården minskar.

Folkmängden i Blekinge förväntas öka, vilket huvudsakligen beror på en ökad inflyttning. Den ökade invandringen framför allt under 2015 har lett till en kraftig ökning av nyanlända och asylsökande, ofta med stora behov av hälso- och sjukvårdsinsatser.

Skillnader i livsvillkor, levnadsvanor och hälsa

Folkhälsan i Sverige utvecklas positivt för befolkningen som helhet. Skillnader i hälsa mellan grupper med olika utbildningsbakgrund och socioekonomiska förhållanden blir allt tydligare. Samtliga stora dödsorsaker i befolkningen¹ är vanligare bland personer med kort utbildning. Jämfört med riksgenomsnittet lever en större andel av befolkningen i Blekinge med sämre livsvillkor (till exempel lägre utbildningsnivå och högre arbetslöshet). Vi noterar också ett högre ohälsotal i Blekinge. Männens skattar överlag sin hälsa som bättre än vad kvinnorna gör. Levnadsvanorna har en mycket stark koppling till många av våra vanligaste sjukdomar. Utbildning, social position på arbetsmarknaden och den ekonomiska situationen hänger starkt samman med en ansamling av ohälsosamma levnadsvanor. Psykisk ohälsa har ökat de senaste decennierna och de största ökningarna noteras bland unga, och i synnerhet unga kvinnor.

Ökade förväntningar på hälso- och sjukvården

Den medicinska utvecklingen och ett generellt ökat välstånd skapar ökade förväntningar på vad hälso- och sjukvården ska uträtta. Tillgången på kunskap och information ökar och patienterna ställer allt högre krav på information, tillgänglighet och behandling. En välinformerad patient eller anhörig kan också bidra till en högre grad av delaktighet i vården. Samtidigt finns cirka 1 miljon svenskar som inte använder internet. Det digitala utanförskapet är särskilt stort bland lågutbildade äldre över 66 år. Handlingsutrymmet på lokal och regional nivå begränsas genom bland annat ökad detaljstyrning på nationell nivå och genom förändringar som på olika sätt ställer allt högre krav på patientinflytande, till exempel genom den nya patientlagen.

Utveckling av informations- och kommunikationsteknik

Den nya informations- och kommunikationstekniken kan skapa förbättrade möjligheter till samspel mellan vårdaktörer, mellan vården och patienterna och möjligheter att koordinera vården. Tekniken kan också bistå med beslutsstöd till professionen för en säkrare och snabbare diagnosställning och behandlingsinsats utifrån den senaste forskningen. Tekniken finns men trots det är användningen av den nya tekniken inom hälso- och sjukvården fortfarande låg och hindras av ett antal utmaningar. En utmaning är att dagens IT-system inom vården inte är anpassade efter

---

¹ Till exempel hjärtsjukdom, stroke, cancer, olyckor, självmord och alkoholrelaterade diagnoser.

LANDSTINGET BLEKINGE

användarnas behov och att det saknas en samlad IT-infrastruktur, vilket för med sig att delning, synkronisering och användning av data är komplicerad.

Utveckling i takt med medicinska och tekniska framsteg

För vården skapar nya behandlingsmetoder, läkemedel och arbetssätt förutsättningar för att öka vårdens kvalitet och effektivitet. Utvecklingen för med sig ett förväntat efterfrågetryck med ökad vårdkonsumtion som följd. En obalans mellan behov, efterfrågan och tillgängliga resurser skapar ett läge som ställer krav på öppna prioriteringar, med målet att fördela vården efter behov och på lika villkor. Prioriteringar är inte i första hand en ekonomisk fråga, utan en fråga om hur de som har störst behov av insatser ska få tillgång till hälso- och sjukvård utifrån gemensamma värderingar. I Blekinge uppfattade 43 procent av de svarande i Vårdbarometern att vården inte ges på lika villkor. I en alltmer fragmentiserad vård har landstinget en utmaning att på ett bättre sätt kunna leva upp till de krav som ställs i lagar och regler, för att behålla effektiva och samordnade vårdprocesser och en samlad bild av patientens sjukdom och hälsoutveckling. Det gäller särskilt för patienter med komplexa sjukdomstillstånd och flera diagnoser.

Finansieringsbehov

Under åren 1980 till 2005 ökade kostnaderna för välfärdstjänster med cirka 1 procent mer per år än vad som kan förklaras av den demografiska utvecklingen. Trenden väntas fortsätta. Oavsett hur hälso- och sjukvården utvecklas kommer de ekonomiska resurserna för att möta framtidens utveckling att vara begränsade. Detta ställer bland annat krav på en ännu mer effektiv hälso- och sjukvård. En undersökning visar att kostnaden för extra vårdtyg på grund av vårdskador som hade kunnat undvikas uppgår till mellan 6,9 och 8,1 miljarder kronor per år. Ett uthålligt patientsäkerhetsarbete är därför ett, utifrån flera perspektiv, centralt sätt att effektivisera verksamheten. Andra sätt kan vara att ha ett förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt, ha tydliga prioriteringar, att se till att ha passande sammansättning av personalgrupper och vara en lärande organisation. Det är en utmaning för landstinget att skapa en organisation och en process för kunskapsstyrning så att den enskilda i slutändan får vård och insatser som vilar på bästa tillgängliga kunskap. Under den kommande tioårsperioden kommer även ett aktivt arbete för att anpassa lokalerna till vårt framtida vårdutbud att genomföras, vilket på många sätt kommer att prägla verksamheten. Det innebär också att Landstinget Blekinge står inför en period med stora investeringar.

Anställningsbehov

Under den kommande tioårsperioden har Landstinget Blekinge ett stort rekryteringsbehov. Dagens arbetsmarknad kännetecknas av stor rörlighet och hård konkurrens om arbetskraften, vilket innebär att landstinget måste vara attraktivt att arbeta inom. Det betyder bland annat att kunna erbjuda arbets- och lönevillkor, arbetsmiljö, kultur, chefs- och ledarskap och medarbetarskap som gör att både medarbetare och arbetssökande väljer att arbeta inom landstingets verksamheter. För att möta rekryteringsutmaningen krävs också förändringar i arbetssätt och bemanning samt att vi blir bättre på att kompetensplanera utifrån verksamhetsbehoven. För att nå framgång i det personalstrategiska arbetet utgår Landstinget Blekinge från fyra fokusområden: profilering av arbetsgivarvarumärke, utveckling av kompetens, ledarskap och medarbetarskap, långsiktig personalförsörjning och arbetsmiljö och samverkan.

LANDSTINGET BLEKINGE

Globala faktorer påverkar oss

Klimatförändringar och miljöförstöring påverkar hälsan och behovet av hälso- och sjukvård. Landstinget måste leva upp till de allt högre krav som ställs på att minska sin klimat- och miljöpåverkan. Antibiotikaresistens är ett av de största globala hoten mot människors hälsa och ett ökat resande till länder där resistent bakterier är vanliga ökar spridningen. Hotet från pandemier blev tydligt i och med Ebola utbrottet under 2014. Krig och katastrofer leder till att människor måste söka skydd utanför sitt hemland. Antalet asylsökande i Blekinge förväntas vara fortsatt högt, vilket bland annat ställer krav på primärvården att kunna erbjuda en vård utifrån patientens specifika behov, även om denne har en annan kultur och ett annat modersmål.

Agenda 2030

FN:s generalförsamling har antagit en ny hållbar utvecklingsagenda, Agenda 2030, som består av 17 utvecklingsmål och började gälla den 1 januari 2016. Utvecklingsmålen handlar bland annat om att avskaffa fattigdom, säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande. Målen och delmålen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, sociala och miljömässiga.

Regionkommun Blekinge

Landstingsfullmäktige ansökte under 2016 hos regeringen om att från och med den 1 januari 2019 få överta ansvaret för den regionala utvecklingen i enlighet med lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Syftet med ansökan är att skapa bättre möjligheter till långsiktighet, demokratisk förankring och att möta kommande utmaningar på ett bättre sätt. Landstinget Blekinge har i samråd med Region Blekinge påbörjat arbetet med ett övertagande i väntan på regeringens ställningsstagande som kommer under våren 2017.

5. Övergripande mål

Med sikte på visionen *livs kvalitet för dig, vårdkvalitet för oss*, tar vi under planperioden avstamp i följande fyra politiskt prioriterade övergripande målområden:

1. God hälso- och sjukvård med insatser för en bättre folkhälsa.
2. Aktivt klimat- och miljöarbete för hållbara livsmiljöer.
3. Hållbar kostnadsutveckling för en långsiktigt stabil ekonomi.
4. Engagerade medarbetare och goda utvecklingsmöjligheter.

God hälso- och sjukvård med insatser för en bättre folkhälsa

Landstinget Blekinge ska erbjuda en trygg och säker hälso- och sjukvård med patientens perspektiv i fokus. Verksamheternas insatser ska planeras, samordnas och genomföras strukturerat och målinriktat, för en jämlik och tillgänglig vård. Detta i sin tur kräver att tillgången till kompetens i organisationen planeras och anpassas efter medborgarnas behov av hälso- och sjukvård.

Landstingets samtliga verksamheter har även ett brett uppdrag i det förebyggande folkhälsoarbetet, där kunskap om medborgarnas behov är en central faktor. Samverkan med övriga samhället och dess aktörer är en viktig förutsättning. Formerna för denna ska ständigt utvecklas.

Att vi bedriver ett systematiskt och regelbundet patientsäkerhetsarbete är grundläggande för tilliten till hälso- och sjukvården. Andra avgörande omständigheter är bemötande och upplevelsen av vårdkvaliteten generellt. Landstingets verksamheter ska, genom ett ständigt förbättringsarbete inom sina respektive ansvarsområden, bidra till att stärka förtroendet för landstinget.

Målområdet god hälso- och sjukvård med insatser för en bättre folkhälsa innehåller fem inriktningsmål:

- Landstinget Blekinge har god tillgänglighet till besök och behandling.
- Landstinget Blekinges arbete för en bättre folkhälsa avspeglas i en ökad jämlik hälsa.
- Medborgare och patienter har stort förtroende för Landstinget Blekinges verksamheter.
- Landstinget Blekinge erbjuder en trygg och säker hälso- och sjukvård.
- Landstinget Blekinge erbjuder en hälso- och sjukvård med patientens perspektiv i fokus.

God tillgänglighet till besök och behandling

God tillgänglighet är en förutsättning för att kunna erbjuda hög kvalitet, säker vård och stärka medborgarnas förtroende för sjukvården. Blekinges invånare ska känna en trygghet i att de har tillgång till den hälso- och sjukvård de behöver när de behöver det. Invånarnas behov av god tillgänglighet till sjukvård och tandvård är därför prioriterat. Med tillgänglighet till hälso- och sjukvård avser Landstinget Blekinge inte bara fysiska möten med vårdpersonal utan även de möjligheter som eHälsotjänster skapar. Landstinget har ställt sig bakom CEHIS handlingsplan 2013-2018 och planen för den regionala digitala agendan i Blekinge, REDA. eHälsa bör ingå som en naturlig del i allt förbättringsarbete i landstinget och en årlig handlingsplan för landstingets eHälsosarbete ska upprättas.

Verksamheterna i landstinget ska fortsätta det arbete som har påbörjats för att minska väntetiden till besök och behandling. Det innebär också att fortsätta arbeta med hur patienter får kontakt med vården och hur patienter hittar rätt vårdnivå.

LANDSTINGET BLEKINGE

Tidigare års målsättning om att minst 70 procent av patienterna inom den planerade specialiserade vården har fått ett första besök, operation eller åtgärd inom högst 60 dagar från det att beslutet om besök eller behandling togs står fast. Vårdgarantin ska också följas i samtliga verksamheter.

Cancervården är fortsatt högt prioriterad och under 2017 kommer fokus att riktas mot att minska Landstinget Blekinges ledtider för de cancerdiagnoser som ingår i de nationellt standardiserade vårdförloppen (SVF).

Inriktningsmål: Landstinget Blekinge har god tillgänglighet till besök och behandling

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Andel av patienterna som har varit på första besök i specialiserad vård inom 60 dagar	Ej relevant	70 % under 10 av 12 månader	70 % under 10 av 12 månader	70 % under 10 av 12 månader	Månads- och delårsrapporter och årsredovisning Modell enligt uppföljning i väntetidsdatabasen
Andel av patienterna som har påbörjat behandling i specialiserad vård inom 60 dagar efter beslut	Ej relevant	70 % under 10 av 12 månader	70 % under 10 av 12 månader	70 % under 10 av 12 månader	Månads- och delårsrapporter och årsredovisning Modell enligt uppföljning i väntetidsdatabasen
Andel av befolkningen som instämmer helt eller delvis i att de har tillgång till den sjukvård de behöver.	78 (Riket: 78) (2015)	> 80 %	> 80 %	> 80 %	Årsredovisning Vårdbarometern
Andel uppfyllda mål i landstingets handlingsplan för eHälsa	Ej relevant	100 %	100 %	100 %	Landstingets handlingsplan för eHälsa, Ineras nationella statistikdatabas m.m.

En bättre folkhälsa avspeglas i en ökad jämlik hälsa

Det finns skillnader i upplevd hälsa mellan könen, mellan olika socioekonomiska grupper och mellan olika åldersgrupper. Det innebär att hälsan inte är jämställt eller jämlikt fördelad i vårt län. Landstingets folkhälsoarbete ska bidra till en större jämlikhet i den självupplevda hälsan.

Hälso- och sjukvården har stor betydelse för den långsiktiga hälsoutvecklingen genom sin specifika kompetens, breda kunskap och stora kontaktyta gentemot befolkningen. Vi ska ta till vara på alla möten med våra patienter och ge dem förutsättningar att ta ansvar för att hantera sin hälsa, sjukdom eller funktionsnedsättning. Att främja hälsa är en viktig strategi för att uppnå visionen *livskvalitet för dig, vårdkvalitet för oss*.

Ett framgångsrikt förebyggande och hälsofrämjande arbete för en bättre eller bibehållen hälsa på sikt leder till minskade sjukvårdskostnader och innebär ett effektivt utnyttjande av hälso- och sjukvårdsresurser. Detta arbete ska bedrivas medvetet och uthålligt och integrera ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande förhållningssätt i hela vårdkedjan. En kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess ett viktigt verktyg i vård och behandling för att främja hälsa och minska ojämlikheter i ohälsans fördelning. Tobaksbruk, riskbruk av alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor är de fyra levnadsvanor som bidrar mest till den

LANDSTINGET BLEKINGE

samlade sjukdomsbördan i Sverige. Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder ska följas i detta arbete.

Landstinget har ett viktigt ansvar för den långsiktiga hälsoutvecklingen, men många faktorer som påverkar den självupplevda hälsan ligger också utanför landstingets ansvarsområde. Samverkan med andra aktörer blir därmed en viktig strategi för att åstadkomma resultat. Folkhälsopolicyen för Blekinge län 2014-2018 ska vara grunden för denna samverkan och vägledande för våra verksamheter i det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet.

Inriktningsmål: Landstinget Blekinges arbete för en bättre folkhälsa avspeglas i en ökad jämlik hälsa

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Andel medborgare som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra eller mycket bra.	71,4 (Riket: 73,5) (2014)	Mäts vart tredje år, se målvärde 2018	Ska öka jämfört med år 2014	Mäts vart tredje år	Årsredovisning 2018 Enkätundersökning Hälsa på lika villkor 2018
Andel kvinnor, lågutbildade och personer 60 år eller äldre som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra eller mycket bra.	Kvinnor: 66,7 (Riket: 71,2) Lågutbildade: 65,5 (Riket 66,6) Personer 60 år eller äldre: 57,8 (Riket 62,9) (2014)	Mäts vart tredje år, se målvärde 2018	Ska öka jämfört med år 2014	Mäts vart tredje år	Årsredovisning 2018 Enkätundersökning Hälsa på lika villkor 2018

Jämlik vård och kunskapsstyrning

Jämlik vård påverkas av det som sker inom vården medan jämlik hälsa påverkas av flera yttre faktorer, bland annat livsstil och levnads- och arbetsförhållanden. Landstinget ska också fokusera på att erbjuda jämlik vård inom perspektiven vård, behandling och bemötande av patienter, faktorer som helt ligger inom hälso- och sjukvårdens område.

Jämlik vård innebär inte lika för alla, utan hänsyn ska tas till patientens förutsättningar, till exempel sjukdomens svårighetsgrad eller flera samtidiga diagnoser. När det uppstår skillnader som inte kan förklaras av medicinska bedömningar eller behovsmässiga skillnader är den erbjudna vården ojämlig.

Ur ett patient- och medborgarperspektiv är jämlik vård en angelägen fråga. Den enskilda patienten, närstående eller medborgare, ska uppleva att kön, etnicitet, sexuell läggning och socioekonomiska förhållanden inte påverkar vilken vård man erbjuds. På samma sätt ska inte heller var man bor i landet eller länet spela roll.

Genom att vi får ökad kännedom om vad som kan ha betydelse för jämlik vård och om vad som orsakar skillnader i vården, kan landstinget bli bättre på att erbjuda en jämlik vård.

Bristande kunskapsstyrning kan bidra till omotiverade skillnader i vården. Nationella riktlinjer är ett stöd i arbetet mot en jämlik vård, där skiftande följsamhet till behandlingsriktlinjer kan bidra till ojämlighet.

Nationellt och regionalt finns i dag en organisation och en struktur för kunskapsstyrning. Landstinget Blekinge behöver formalisera det lokala arbetet för kunskapsstyrning. En tydlig struktur behövs som stödjer chefer så att ny kunskap och evidens förmedlas vidare och når våra medarbetare och därmed kommer patienterna tillgodo. Kunskapsstyrning innebär också att medverka till att följa upp och analysera hälso- och sjukvårdens resultat bland annat ur en jämlikhetsaspekt. Analys kan i dag ske utifrån ålder, kön och geografisk tillhörighet, medan övriga faktorer som är viktiga ur ett jämlikhetsperspektiv behöver utvecklas nationellt.

LANDSTINGET BLEKINGE

CEMR-deklarationen

Det är i vardagen som jämställdhet och ojämställdhet skapas. Genom sin närhet till invånarna kan kommuner, landsting och regioner direkt medverka till att beslut som främjar jämställdhet får effekt i människors vardag. CEMR-deklarationen (Council of European Municipalities and Regions) är ett verktyg för kommuner, landsting och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i det politiska beslutsfattandet och i den praktiska verksamheten. Avsikten är att se till att diskrimineringslagstiftningen efterlevs och att principer reglerade i internationella avtal omsätts i praktik på lokal och regional nivå. Deklarationen omfattar alla aspekter av verksamheten, dvs. såväl det politiska arbetet som arbetsgivarfrågor och servicen till invånarna.

Medborgare och patienters förtroende för verksamheten

Landstinget står för en stor del av välfärden och tryggheten i Blekinge och det är av stor vikt att medborgare och patienter känner förtroende för verksamheten som landstinget bedriver. Förtroendet för hälso- och sjukvården är en tillgång som ska förädlas och hanteras med stor ödmjukhet. Att stärka medborgarnas förtroende är en grundläggande uppgift för hälso- och sjukvården i Blekinge och en del i arbetet för att människor ska känna sig trygga i mötet med vården.

Förtroendet bygger bland annat på uppfattningen om hur väl landstinget lever upp till sitt uppdrag, vår trovärdighet, pålitlighet och den känsla av trygghet vi lyckas förmedla till dem vi finns till för. Det kräver bland annat att alla Blekingebor känner att vården är tillgänglig och att en hälso- och sjukvård med hög kvalitet finns tillhands när de är i behov av den. Andra viktiga delar av förtroendet är upplevelsen av bemötandet och att medborgare uppfattar att vården ges på lika villkor utifrån vårdbehov.

Förtroende skapas i den direkta eller indirekta kontakten med landstinget. Landstingets verksamheter ska, genom ett ständigt förbättringsarbete inom sina respektive ansvarsområden, bidra till att stärka förtroendet för landstinget.

Inriktningsmål: Medborgare och patienter har stort förtroende för Landstinget Blekinges verksamheter

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Andel medborgare som uppger att de har ganska eller mycket stort förtroende för hälso- och sjukvården i Landstinget Blekinge ² .	63 (Riket: 63) Män: 59 Kvinnor: 66 (2015)	Lika eller högre än riksgenomsnittet	Lika eller högre än riksgenomsnittet	Lika eller högre än riksgenomsnittet	Årsredovisning Vårdbarometern
Andel medborgare som uppfattar att vården ges på lika villkor utifrån vårdbehov.	57 (Riket: 55) Män: 57 Kvinnor: 57 (2015)	Högre än riksgenomsnittet	Högre än riksgenomsnittet	Högre än riksgenomsnittet	Årsredovisning Vårdbarometern

En trygg och säker hälso- och sjukvård

Visionen om livskvalitet för invånarna i Blekinge och en hälso- och sjukvård av hög kvalitet är utgångspunkten för arbetet mot en trygg och säker hälso- och sjukvård. Patientsäkerhetslagen syftar till att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvården. Patientsäkerhet handlar om att skydda patienterna mot vårdskador³. Landstinget Blekinge ska erbjuda en säker vård och

² Uppföljningen går att dela upp på medborgare som inte har varit patient och medborgare som har varit patient.

³ Med vårdskada avses lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall, som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.

LANDSTINGET BLEKINGE

genom ett strukturerat och systematiskt arbete förebygga att vårdskador inträffar. Viktiga strategier att fokusera på lång sikt är en god patientsäkerhetskultur, att öka patientens delaktighet och färre frekventa och allvarliga vårdskador. Dessutom ska STRAMA Blekinge (Samverkan mot antibiotikaresistens i Blekinge) bidra med att fortlöpande följa och analysera det lokala resistensläget och antibiotikaförbrukningen i länet.

Patientsäkerhetskultur skapas genom ökad kunskap om förhållningssätt och värderingars betydelse för patientsäkerheten. Detta är en del av organisationens kultur och baseras på skrivna och oskrivna regler, uttalade och outtalade uppfattningar och värderingar, vilket tillsammans påverkar vårt handlande. Genom en patientsäkerhetskulturenkät till personalen kartlägger vi styrkor och svagheter och identifierar förbättringsområden. Enkätundersökningen ökar också insikten om vikten av attityder och normer hos både medarbetare och ledare. Utifrån resultaten i mätningen upprättas handlingsplaner med identifierade satsningar för att påverka värderingar och attityder. Landstinget kommer att ha fortsatt fokus på arbetet med patientsäkerhetskultur då medarbetarnas och ledarnas attityder och värderingar är långsiktigt avgörande för hur landstinget kommer att lyckas med att skapa en säker vård.

För att följa utvecklingen inom området säker vård används ett patientsäkerhetsindex. Indexet används på landstingsövergripande nivå och är en sammanvägning av resultatet från flera mätningar för att se om vidtagna åtgärder har fått effekt och därmed förbättrat patientsäkerheten. I indexet ingår resultat från mätningar av vårdrelaterade infektioner (VRI), följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler, trycksår, överbeläggningar, olämpliga läkemedel för äldre över 75 år och journalgranskningar. Genom indexet följer vi därmed några av de vanligaste skadeområdena, men också aspekter som direkt ökar risken för att vårdskador ska uppkomma. Den strukturerade journalgranskningen hjälper oss att identifiera vårdskador och framtida förbättringsområden. Ambitionen är att indexet ska öka varje år och därmed visa på en kontinuerlig förbättring av patientsäkerheten.

Inriktningsmål: Landstinget Blekinge erbjuder en trygg och säker hälso- och sjukvård

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Patientsäkerhetsindex	80,1 vid mätning i december 2015 (se bilaga 1)	Årlig förbättring	Årlig förbättring	Årlig förbättring	Årsredovisning Egen utvärdering
Resultat i patientsäkerhetskulturmätning	Resultat i 2014 års mätning (se bilaga 2).	Mäts vart tredje år, se målvärde 2018	Minst 15 av 17 dimensioner ⁴ ska förbättras och resterande dimensioner ska vara i nivå med föregående mätning.	Mäts vart tredje år	Årsredovisning vart tredje år Mätning av patientsäkerhetskultur 2017

⁴ Resultaten redovisas i andel medarbetare som helt eller delvis svarat positivt på det påstående de ställts inför. Resultatet kan variera från 0 till 100, ju högre värde desto bättre. Resultat under 50 är att betrakta som prioriterade medan resultat över 70 skall ses som tillfredställande.

LANDSTINGET BLEKINGE

En hälso- och sjukvård med patientens perspektiv i fokus

Medborgarna ska få ett gott bemötande, bli respekterade och ha möjlighet att vara delaktiga i och påverka sin vård. Mötet ska vara anpassat efter de enskilda individernas behov. För att skapa trygghet krävs att medborgarna och patienterna känner tillit till att bedömningar, behandlingar och råd är baserade på vetenskap och evidens, är av bästa kvalitet och att verksamheten tar ansvar för patienternas väg i vården. Patientlagen som trädde i kraft den 1 januari 2015 ställer krav på ett tydligare patientperspektiv i hälso- och sjukvården. Landstinget Blekinge ska i enlighet med såväl den nya lagstiftningen som visionen arbeta för att stärka och tydliggöra patientens ställning, främja integritet, självbestämmande och delaktighet. Sannolikt kommer FN:s barnkonvention att bli svensk lag den 1 januari 2018. Barnrättsarbetet är en aktiv utvecklingsfråga i landstinget sedan 2012. Lagstiftningen innebär en skärpning av barnrättsarbetet och för att säkerställa att barnkonventionen införlivas på alla nivåer i landstinget krävs vilja, nytänkande och förändring. Kunskapsspridning, verktyg, metoder och systematisk uppföljning är förutsättningar för att kvalitetssäkra att barns bästa beaktas vid alla beslut.

Hälso- och sjukvården ska bedrivas med god kvalitet och Landstinget Blekinge ska särskilt tillgodose patienternas behov av kontinuitet i vården, vilket är grundläggande för att skapa trygghet för medborgare och patienter. En god kontinuitet kännetecknas av en sammanhållen vårdprocess där patienten känner trygghet i att alla samarbetar med dennes behov och perspektiv i fokus. Landstinget Blekinge ska genom systematiskt arbete och kontinuerlig uppföljning utveckla mer sammanhållna vårdprocesser som utgår från patientens behov. Vårdinsatser för patienten ska samordnas mellan olika delar av vården och mellan kommuner och landsting. Patienternas synpunkter och upplevelse av vården ska tas tillvara i arbetet.

Förutom den rapportering som nämnderna ger i delårsrapporter och årsredovisning ska vi följa upp inriktningsmålet genom resultat i den nationella patientenkäten och patienternas upplevelser av bland annat bemötande, delaktighet, information och nytta. Åren 2016 till 2018 kommer uppföljningen särskilt att fokusera på patienternas upplevelse av bemötande och delaktighet.

Inriktningsmål: Landstinget Blekinge erbjuder en hälso- och sjukvård med patientens perspektiv i fokus

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Andel positiva svar om respekt och bemötande	Primärvården: 87 (Riket: 85) (2015) Specialiserad sjukhusvård, öppen: 90 (Riket: 89)(2016), sluten: 85 (Riket: 84)(2016)	Bättre än riket i en majoritet av årets mätningar	Bättre än riket i en majoritet av årets mätningar	Bättre än riket i en majoritet av årets mätningar	Årsredovisning Nationell patientenkät (primärvård, somatisk öppen- och slutenvård, psykiatrisk öppen- och slutenvård)
Andel positiva svar om delaktighet och involvering	Primärvården: 76 (Riket: 74) (2015) Specialiserad sjukhusvård, öppen: 81 (Riket: 81)(2016) sluten: 74 (Riket: 73)(2016)	Bättre än riket i en majoritet av årets mätningar	Bättre än riket i en majoritet av årets mätningar	Bättre än riket i en majoritet av årets mätningar	Årsredovisning Nationell patientenkät (primärvård, somatisk öppen- och slutenvård, psykiatrisk öppen- och slutenvård)

LANDSTINGET BLEKINGE

Aktivt klimat- och miljöarbete för hållbara livsmiljöer

Landstinget ska vara en trovärdig aktör i det regionala miljö- och hållbarhetsarbetet genom att främja en god hälsa och aktivt arbeta för friska livsmiljöer. Miljö- och hållbarhetsplanen och målen i landstingsplanen ska bidra till ett offensivt arbetssätt. Vi ska följa upp utvecklingen i verksamheten och måluppfyllelsen löpande och systematiskt och redovisa den öppet.

Landstinget ska systematisera och integrera miljö- och hållbarhetsarbetet på alla nivåer och det ska genomsyra hela vår verksamhet och våra processer. Vi ska eftersträva ständiga miljö- och hållbarhetsförbättringar i enlighet med landstingets miljö- och hållbarhetsplan. Det ska vara en naturlig del av all planering och allt kvalitets- och utvecklingsarbete. Det är särskilt viktigt att tillämpa dessa frågor i investeringsprocessen. Långsiktigt hållbara investeringar kan göra stor positiv skillnad för kommande generationers möjligheter till en hållbar utveckling. Våra medarbetare ska stimuleras att ta ansvar och initiativ som går i en hållbar riktning.

Genom att särskilt föra fram folkhälsoperspektivet inom ramen för aktiva regionala utvecklingsinsatser, ska landstinget bidra till länets utveckling och skapa förutsättningar för ett hållbart samhälle och en god livsmiljö.

Miljö- och hållbarhetskrav i leverantörsledet genom upphandling är ett av landstingets viktigaste verktyg i bidraget till en hållbar utveckling. Att vi väljer material, produkter och tjänster utifrån ett miljö- och hållbarhetsperspektiv är en naturlig del i verksamheten. Det styrs och följs upp genom miljö- och hållbarhetsplanens införande.

Målområdet aktivt klimat- och miljöarbete för hållbara livsmiljöer innehåller två inriktningsmål:

- Landstinget Blekinges miljö- och hållbarhetsplan implementeras i relevanta delar i samtliga förvaltningar.
- Landstinget Blekinges förvaltningar arbetar systematiskt med miljö- och hållbarhetsförbättringar.

Miljö- och hållbarhetsplanen implementeras i förvaltningarna

Miljö- och hållbarhetsplanen gäller för all verksamhet inom Landstinget Blekinge. Den innehåller en landstingsövergripande miljöpolicy, visioner, mål och åtgärdsförslag för miljö, ekonomi och socialt ansvarstagande för att landstinget ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Miljö- och hållbarhetsplanen är antagen av landstingsfullmäktige och anger politikens värdebaserade förhållningssätt och önskvärda nivå på utvecklingen inom miljö- och hållbarhetsområdet.

Planens policy, mål och visioner omfattar i första hand de miljömässiga åtaganden som landstinget har för att bidra till en hållbar utveckling. Sociala aspekter ingår till viss del genom miljöpolicy och i mål och visioner för hållbar upphandling och hållbara inköp. Ekonomisk hållbarhet är ett särskilt målområde i planen. I miljöpolicy ingår värderingar för ekonomisk hållbarhet. Ekonomisk hållbarhet innebär att landstingets ekonomiska utveckling och tillväxt inte ska medföra negativa konsekvenser för miljö och hälsa. Landstinget ska exempelvis verka för att genomföra kapitalförvaltning och finansiella placeringar utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Nivåer på visioner, mål och åtgärdsförslag är baserade på landstingets klimat- och miljöutredningar. De belyser landstingets mest betydande miljöpåverkande faktorer. Nivåerna har därutöver anpassats till om de är miljömässigt motiverade, ekonomiskt rimliga och tekniskt möjliga att genomföra.

LANDSTINGET BLEKINGE

Förvaltningarnas genomförande av miljö- och hållbarhetsplanen förväntar vi ska ge positiva effekter på alla områden som definieras i begreppet hållbar utveckling, det vill säga miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Den hållbara utvecklingen påverkas på lång och på kort sikt i en positiv riktning av ett systematiskt miljö- och hållbarhetsarbete med ständiga förbättringar. Landstinget bidrar till detta genom att vi till exempel minskar miljö- och klimatbelastningen, ökar resurseffektiviteten, gör hållbara investeringar, minskar den miljörelaterade ohälsan och tar ett socialt ansvar i leverantörsledet.

Målen i miljö- och hållbarhetsplanen ska vara styrande för samtliga förvaltningar i de delar de är berörda. Långsiktiga visioner och exempel på tänkbara åtgärder inom varje målområde ska utgöra en vägledning för konkreta åtgärder inom miljö- och hållbarhetsarbetet på samtliga nivåer i verksamheten. Utifrån planen ska varje förvaltning fastställa egna verksamhetsanpassade mål och handlingsplaner.

Inriktningsmål: Landstinget Blekinges miljö- och hållbarhetsplan implementeras i relevanta delar i samtliga förvaltningar.⁵

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Antal förvaltningar som har tagit fram egna miljömål i verksamhetsplanen.	Fyra förvaltningar av samtliga sex	Fyra förvaltningar av samtliga sex	Fem förvaltningar av samtliga sex	Samtliga förvaltningar	Årsredovisning Förvaltningarnas årsrapportering

Systematiskt arbete med miljö- och hållbarhetsförbättringar

Landstinget ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande, hushålla med jordens resurser och minska verksamhetens klimatpåverkan och övrig miljöbelastning. Det ska göras genom att integrera ett systematiskt miljö- och hållbarhetsarbete med ständiga förbättringar i den dagliga verksamheten. Ett systematiskt miljö- och hållbarhetsarbete i ett ledningssystem med engagerade och kunniga medarbetare är nödvändigt för att vi ska fokusera på rätt saker med tydliga mål som ger framgångsrika resultat. Genom att vi inför miljöledningssystem säkerställer vi att politiska beslut, lagar och andra krav följs.

Inriktningsmål: Landstinget Blekinges förvaltningar arbetar systematiskt med miljö- och hållbarhetsförbättringar.⁶

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Antal förvaltningar som arbetar med systematiska förbättringar i ett miljöledningssystem.	Två förvaltningar av samtliga sex	Två förvaltningar av samtliga sex	Tre förvaltningar av samtliga sex	Samtliga förvaltningar	Årsredovisning Förvaltningarnas årsrapportering
Antal förvaltningar som har antagit en miljöstrategi.	Två förvaltningar av samtliga sex	Tre förvaltningar av samtliga sex	Fyra förvaltningar av samtliga sex	Samtliga förvaltningar	Årsredovisning Förvaltningarnas årsrapportering

⁵ Förvaltningar i Landstinget Blekinge är, Blekingesjukhuset, Psykiatri och Habilitering, Folk tandvården, Primärvården, Landstingsservice samt Landstingsdirektörens stab

⁶ Förvaltningar i Landstinget Blekinge är, Blekingesjukhuset, Psykiatri och Habilitering, Folk tandvården, Primärvården, Landstingsservice samt Landstingsdirektörens stab

LANDSTINGET BLEKINGE

Hållbar kostnadsutveckling för en långsiktigt stabil ekonomi

Landstinget ska enligt kommunallagen ha en god ekonomisk hushållning och bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. God ekonomisk hushållning är en förutsättning för en långsiktigt stabil ekonomi som ger oss möjlighet att ge medborgarna en god hälso- och sjukvård och samtidigt ha utrymme att möta framtidens utmaningar.

Budgeten är landstingets huvudsakliga styrinstrument. Ett aktivt utvecklingsarbete med tydliga rutiner för uppföljning och kontroll av budgetföljsamhet är därför en viktig del i arbetet för att kvalitetssäkra beslutsunderlag och följa upp ekonomiska effekter av fattade beslut. Investeringar utgör en betydelsefull påverkan på landstingets verksamhet och ekonomi. Landstinget har därför en väl utvecklad investeringsprocess och upprättar årligen en femårig investeringsplan.

Investeringarna i planen prioriteras enligt gällande verksamhetsmål och inriktningsbeslut och innehåller driftsekonomiska effekter av respektive investering.

För att garantera att landstinget bedriver god ekonomisk hushållning och inte skjuter kostnader på framtiden som då drabbar kommande generationer, har det övergripande målet om en långsiktigt stabil ekonomi brutits ner i två inriktningsmål:

- Landstinget Blekinges verksamhet bedrivs med god kostnadskontroll.
- Landstinget Blekinges verksamhet bedrivs med långsiktig ekonomisk planering.

Verksamhetens kostnadskontroll

Det finns ett ständigt ökat kostnadstryck exempelvis när det gäller nya läkemedel och behandlingsformer. Landstinget måste alltid beakta nya åtgärders kostnadsdrivande effekter för att uppnå en god hushållning av de tillgängliga resurserna och därigenom få den bästa möjliga sjukvården för invånarna i Blekinge. För att kunna bedriva den sjukvård som Landstinget Blekinge vill ha måste verksamheten vara rationell och effektiv. Införandet av nya metoder, verksamheter och investeringar får inte ske utan politiska beslut. En god kostnadskontroll leder bland annat till att förhindra att tillfälliga intäkter genererar kostnader som inte kan påverkas på kort sikt.

Budgeten är landstingets sätt att prioritera de begränsade resurserna inom verksamheten. En god kostnadskontroll är nödvändig för att de budgeterade ramar som beslutas av landstingsfullmäktige ska kunna följas. Att inte följa budgeterade ramar är att förutsätta en omfördelning av beslutade medel utan politisk förankring. För att på längre sikt skapa förutsättningar för budgetföljsamhet måste landstinget därför ha kontroll över kostnaderna.

Inriktningsmål: Landstinget Blekinges verksamhet bedrivs med god kostnadskontroll

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Budgetföljsamhet för landstinget som helhet.	Ej relevant.	Ingen eller positiv resultat avvikelse jämfört med budget	Ingen eller positiv resultat avvikelse jämfört med budget	Ingen eller positiv resultat avvikelse jämfört med budget	Delårsrapport och årsredovisning
Utveckling av verksamhetens kostnader.	Ej relevant.	Lika eller lägre kostnadsutveckling än i gällande budget	Lika eller lägre kostnadsutveckling än i gällande budget	Lika eller lägre kostnadsutveckling än i gällande budget	Delårsrapport och årsredovisning

LANDSTINGET BLEKINGE

Verksamhetens långsiktiga ekonomiska planering

Att landstingets verksamhet bedrivs med långsiktig ekonomisk planering ger landstinget bättre möjligheter att möta framtidens utmaningar och eventuella konjunkturedgångar. Att bedöma hur ekonomiskt välplanerad landstingets verksamhet är kan göras genom att mäta hur länge landstinget kan klara negativa resultat och nedgångar på lång sikt. Soliditet är ett vedertaget mått som mäter betalningsförmåga och visar på landstingets långsiktiga finansiella styrka. En hög soliditet innebär hög finansiell styrka medan en låg soliditet kan innebära hög risk för verksamheten. Ekonomiskt välmående verksamheter bör ha en soliditetsnivå på mellan 30 och 40 procent.

Landstinget förfogar också över finansiella medel i form av både likvida medel och pensionsplaceringar. Landstinget ska därför genom långsiktig ekonomisk planering, i enlighet med gällande placeringsreglemente, säkerställa att likvida medel och pensionsplaceringar förvaltas på ett effektivt och säkert sätt.

Landstinget Blekinges verksamhet bedrivs med långsiktig ekonomisk planering

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Soliditet	Ej relevant.	Minst 35 procent	Minst 35 procent	Minst 35 procent	Delårsrapport och årsredovisning
Avkastning på landstingets pensionsplaceringar.	Ej relevant.	Real avkastning på 3 procent i genomsnitt under en femårsperiod	Real avkastning på 3 procent i genomsnitt under en femårsperiod	Real avkastning på 3 procent i genomsnitt under en femårsperiod	Delårsrapport och årsredovisning

Engagerade medarbetare och goda utvecklingsmöjligheter

Landstinget Blekinge ska vara en attraktiv arbetsgivare. Ett systematiskt förbättrings- och utvecklingsarbete, utifrån arbetsplatsnära behov och förutsättningar, ska bidra till goda villkor för lärande, delaktighet och en sammanhållen värdegrund.

Ett gott medarbetarskap ska prioriteras, med fokus på genomförda medarbetarsamtal och kompetensutveckling. Landstinget ska erbjuda heltidstjänstgöring med möjlighet till önskad sysselsättningsgrad och verksamheterna ska arbeta med attitydförändring och för jämställda villkor.

Medarbetarnas engagemang i förbättrings- och utvecklingsarbetet ska tas tillvara genom utrymme för dialog och processer för ökad delaktighet. Den interna kommunikationen är ett viktigt redskap för kunskapspridning om organisation, utvecklingsprocesser, verksamhetsmål och resultat.

Det övergripande målområdet engagerade medarbetare och goda utvecklingsmöjligheter innehåller två inriktningsmål:

- Landstinget Blekinge är en attraktiv arbetsgivare.
- Landstinget Blekinges medarbetare har en god arbetsmiljö.

En attraktiv arbetsgivare

Som arbetsgivare ska landstinget visa lyhördhet och engagemang för hur attraktiva vi uppfattas att vara och vilka associationer Landstinget Blekinge ger. Attraktivitet innehåller flera delar som till exempel en kultur med tydliga värderingar, möjligheter till utveckling, ett tydligt ledarskap, en bra arbetsmiljö och lön och villkor. Det behövs ett målmedvetet arbete inom dessa områden

LANDSTINGET BLEKINGE

utifrån att vi ska kunna attrahera, rekrytera, behålla och utveckla befintliga och framtida medarbetare som sammantaget stärker vårt arbetsgivarvarumärke. Viktiga delar i arbetet med att utveckla och stärka ett varumärke är dels att skapa en tydlig identitet, det vill säga beskriva det som är unikt och särskiljer organisationen, dels att konsekvent agera utifrån de värderingar vi har och att kommunicera på ett sätt som uppfattas som ansvarstagande och förtroendeingivande.

Kompetensplanering: Kommande tioårsperiod kommer cirka en tredjedel, drygt 1 500 medarbetare, att nå 65 års ålder. Utöver pensionsavgångar kommer en extern rörlighet till som sammantaget innebär att vi står inför ett omfattande rekryteringsarbete framöver. Ett strukturerat arbete med rekrytering och kompetensutveckling för individ, grupp och organisation behövs för att vi ska kunna möta behovet av kompetens. Landstinget behöver en analys av vilken kompetens som krävs för verksamheten, en tydlighet i vilka ekonomiska förutsättningar som finns och ett stöd vid framtagande av kompetensförsörjningsplaner. I detta ingår även att skapa en gemensam målbild för en önskvärd lönestruktur som stöder verksamheternas måluppfyllelse.

De utmaningar landstinget står inför ställer ökade krav på en intern organisation som i framtiden kan vårda fler patienter utan att personalstyrkan ökar i motsvarande grad. En viktig del i arbetet med kompetensplanering är därför att användningen av resurser sker på ett ändamålsenligt och effektivt sätt så att arbetsuppgifter och uppdrag tydligare ställs i relation till den kompetens som krävs. Alla landstingets chefer har ett ansvar för att ha en kompetensförsörjningsplan för sin verksamhet.

För medarbetare och chefer är kompetensplaneringen en viktig förutsättning för möjligheter till kompetensutveckling, stimulerande arbetsuppgifter och att kunna påverka sin löneutveckling. I samband med det årliga medarbetarsamtalet ska därför en dokumenterad individuell utvecklingsplan finnas för planering och uppföljning av måluppfyllelse, utvecklingsbehov och arbetsprestation. En fungerande kompetensplanering där medarbetarna följer sina individuella utvecklingsplaner ökar förutsättningarna för verksamhetens måluppfyllelse.

Engagemang: Engagerade chefer och medarbetare är en nödvändighet för att landstingets verksamheter ska kunna utvecklas och bli bättre. Förutsättningarna för engagemang på en arbetsplats byggs långsiktigt. Flera faktorer är viktiga i detta arbete. Tilltro, det vill säga att det finns en kultur av öppenhet som visar att alla medarbetare är värdefulla, att det finns möjlighet till påverkan och att det finns utmanande arbetsuppgifter som kan sporra och inspirera är några exempel. Ytterligare en framgångsfaktor för engagemang är att goda exempel på resultat, arbetssätt eller innovationer sprids och uppmärksammas.

För att en arbetsplats ska fungera på bästa sätt och nå de mål som finns för verksamheten krävs en väl fungerande intern kommunikation. Alla medarbetare måste känna till vad som förväntas av dem, vilka mål som finns för verksamheten och hur de förväntas bidra till dem. De behöver enkelt och snabbt få tillgång till information om det som påverkar verksamheten och det behövs forum där medarbetarna kan diskutera lösningar på olika problem och frågeställningar. För att kommunikationen ska fungera på bästa sätt ska alla chefer ha en handlingsplan för intern kommunikation som de har tagit fram i samverkan med sina medarbetare.

Chefskap och medarbetarskap: Ledarskap är tillsammans med medarbetarskap en nyckelfaktor för utveckling och förbättring. Att utveckla dessa så att de tillsammans är en stark drivkraft är mycket viktigt för framtiden. För chefernas del handlar det både om rollen som arbetsgivarföreträdare och om rollen som ledare för sina medarbetare, sin verksamhet och helheten för landstinget. För medarbetarna handlar det om sättet att förhålla sig till arbetsuppgifterna, arbetskamraterna och sin chef. Grunden för drivkraften att arbeta tillsammans mot gemensamma mål och att ständigt vilja förbättra ligger i gemensamma värderingar och förhållningssätt. Det är därför viktigt att den värdegrund som tagits fram gemensamt av chefer

LANDSTINGET BLEKINGE

och medarbetare i landstinget får genomslag i både det dagliga arbetet och i den strategiska planeringen.

Vi strävar efter en arbetsplats där ledaren, genom att ge medarbetaren utmaningar och stöd, främjar ansvarstagande och utveckling, där medarbetaren använder sin kompetens fullt ut, där det finns en fungerande kommunikation och där kulturen är tillåtande och uppmuntrar till nytänkande. En viktig uppgift för landstinget är att skapa de förutsättningar som behövs för detta. Ett exempel på förutsättningar för chef- och ledarskap är tydlighet i rollerna och kopplat till det vilket stöd och vilken kompetensutveckling som behövs för att stimulera till ökad självständighet och professionalitet i chefs- och ledarrollerna.

Inriktningsmål: Landstinget Blekinge är en attraktiv arbetsgivare.

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Index för hållbart medarbetarengagemang (HME).	77 (2016)	Som 2016 eller högre	Som 2017 eller högre	Som 2018 eller högre	Årsredovisning Extern konsult

En god arbetsmiljö

Arbetsförhållandena ska vara anpassade till både chefers och medarbetares olika förutsättningar, både fysiskt, organisatoriskt och socialt. För att detta ska vara möjligt måste det finnas ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete som innebär att verksamheten styrs så att den inte leder till ohälsa och olycksfall. Betydelse för arbetsmiljön har bland annat ledarskapet och möjlighet att påverka sin arbetssituation, sin utveckling och sina arbetsuppgifter. Fortsatt satsning på kompetensutveckling för landstingets drygt 200 chefer är därför en nödvändighet.

En god arbetsmiljö för medarbetarna innebär en säkrare vård för patienterna. Lagstiftningen när det gäller patienters säkerhet och systematiskt arbetsmiljöarbete är likartad vad gäller årlig uppföljning, riskbedömningar, åtgärder, handlingsplaner med mera. Genom att koppla samman det systematiska patientsäkerhetsarbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet skapas förutsättningar för en säkerhetskultur till nytta för både patienter och medarbetare. Detta bör kunna utvecklas i större utsträckning än i dag.

Inriktningsmål: Landstinget Blekinges medarbetare har en god arbetsmiljö.

Indikatorer	Ingångsvärde	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Uppföljning och källa
Index för arbetsmiljö.	69 (2016)	Som 2016 eller högre	Som 2017 eller högre	Som 2018 eller högre	Årsredovisning Extern konsult

LANDSTINGET BLEKINGE

6. Budget år 2017 och ekonomisk plan för 2018-2019

Kostnadstrycket inom hälso- och sjukvården i landet är fortsatt högt inom nästan alla vårdgrenar. Trots det finns prioriterade satsningar på sammanlagt 219,7 miljoner kronor i Landstinget Blekinges budget år 2017-2019. Tabellen nedan visar dessa prioriterade satsningar.

Landstingsfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i november 2015 om budget för Landstinget Blekinge 2016-2018, vilken är utgångspunkten för Landstinget Blekinges budget 2017-2019. Budgetförutsättningarna, prioriterade satsningar och verksamhetsförändringar för det tidigare budgetbeslutet finns beskrivet i dokumentet *Finansplan inklusive definitiv budget 2016 och ekonomisk plan för 2017-2018*.

Budgeten innehåller förslag till resultatbudget, balansbudget och finansieringsbudget för Landstinget Blekinge för perioden 2017-2019. Även budget specificerad per nämnd och förvaltning och specifikation av landstingsstyrelsens förfogandeanslag återfinns som bilagor till budget 2017-2019. Nämndernas och förvaltningarnas budgetramar för planperioden 2017-2019 beslutas på intäkter och kostnader förutom för landstingets vårdval, Hälsoval Blekinge och Folkvandvården, för vilka en nettokostnadsram beslutas.

De budgeterade beloppen för skatteintäkter och intäkter från utjämningsystemet är hämtade från Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) skatteunderlagsprognos från den 5 oktober 2016, vilken baserades på den samhällsekonomiska bild som SKL hade av den svenska tillväxten och tillväxten i Blekinge för perioden 2017-2019. Generellt är budgeten årligen uppräknad med 2,4 procent för personalkostnader (löner och ersättningar till personal inklusive sociala avgifter) och 1,6 procent för driftskostnader 2017, respektive 2 procent och 2,3 procent för 2018 och 2019. För Hälsoval Blekinge är hela nettokostnadsramen årligen uppräknad med 1,8 procent. Undantag och andra förändringar finns beskrivna på följande sidor.

Satsningar i budget 2017-2019 Mnr	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Summa Planperioden
Utbildningsenhet inom primärvården	7,0	9,0	9,0	25,0
Beroendemottagning	6,0	6,0	6,0	18,0
Cancersatsning	7,6	7,6	7,6	22,8
Injektionsverksamhet ögonsjukdomar	2,7	2,7	2,7	8,1
Första linjens närsjukvård	10,0	10,0	10,0	30,0
Patientsäkerhet	3,0	3,0	3,0	9,0
Köpt vård	10,0	10,0	10,0	30,0
Snabbspår flyktingar	2,3	2,3	0,9	5,5
Förstärkning konkurrenskraftiga och jämställda löner	6,0	6,0	6,0	18,0
Utökad bidrag till kollektivtrafiken	2,5	4,4	4,4	11,3
Utökad kulturverksamhet	1,0	1,0	1,0	3,0
Kompensation tvätt och städ	5,8	5,8	5,8	17,4
Specialistläkare med ersättning enligt nationell taxa	4,0	4,0	4,0	12,0
Inera, SKL, RCC och Reda	1,5	1,5	1,5	4,5
SOS-alarm	1,7	1,7	1,7	5,1
Summa:	71,1	75,0	73,6	219,7

LANDSTINGET BLEKINGE

Det ekonomiska läget

Den svenska ekonomin har under de senaste två åren utvecklats väl med snabbt stigande produktion och sysselsättning samtidigt som arbetslösheten har minskat. Sverige når under 2016 konjunkturell balans och konjunkturen förväntas att fortsätta stärkas in i 2017, vilket innebär en starkare utveckling än normalt för BNP, sysselsättning och skatteunderlag. Från och med 2018 väntas skatteunderlagets reala utveckling bli lägre som en konsekvens av att sysselsättningsutvecklingen försvagas när konjunkturen går mot ett normalt läge.

Inom hälso- och sjukvården i landet är kostnadstrycket fortsatt högt. Den demografiska behovsökningen, det vill säga behovsökning som kommer av förändringar i befolkningens storlek och åldersstruktur, förväntas 2017 uppgå till 1,7 procent. Detta är betydligt högre än genomsnittet på 0,9 procent för perioden 2005-2014.

Det är inte bara demografiska förändringar som ger upphov till kostnadsökningar i landstingen. Även höjd ambitionsnivå, omställningskostnader, pensionskostnader är bidragande orsaker till de förväntade kostnadsökningarna. Inom hälso- och sjukvården i Sverige ökar kostnaderna inom så gott som alla verksamhetsgrenar, vilket till stor del beror på ökade behandlingsmöjligheter och ökande kostnader för personal.

Landstinget Blekinges mål är att ha en långsiktigt stabil ekonomi. Landstinget ansvarar för att ha en ekonomisk beredskap för att hantera de situationer som uppkommer. God ekonomisk hushållning av begränsade tillgångar uppnås genom en ekonomiskt ansvarsfull och ändamålsenlig verksamhet. För att klara av den förväntade lägre ekonomiska tillväxten i svensk ekonomi är det därför viktigt att verksamheten i Landstinget Blekinge bedrivs effektivt för att dämpa kostnadsökningstakten. Detta medför fortsatt behov av restriktivitet på kostnadssidan.

Resultatbudget

Nedan redovisas resultatbudget för år 2017 och ekonomisk plan för år 2018-2019 för Landstinget Blekinge. I bilaga 4 finns nämndernas och förvaltningarnas budgetramar specificerade. Nedan beskrivs resultatbudgetens olika delar var för sig.

Mnkr	2017	2018	2019
Verksamhetens intäkter	732,5	737,2	729,0
Verksamhetens kostnader	-5 287,1	-5 415,4	-5 544,0
Avskrivningar	-204,4	-223,6	-223,1
Verksamhetens nettoresultat	-4 758,9	-4 901,8	-5 038,1
Skatteintäkter	3 501,0	3 649,6	3 786,2
Statsbidrag	1 269,0	1 276,4	1 304,7
Finansiella intäkter	48,8	48,8	48,8
Finansiella kostnader	-31,6	-44,2	-89,4
Summa finansiella poster	4 787,1	4 930,6	5 050,3
Resultat	28,2	28,9	12,2

LANDSTINGET BLEKINGE

Finansiering av landstingets verksamhet

Intäkterna som finansierar Landstingets Blekinges verksamhet består av skatte- och statsbidragsintäkter, intäkter från verksamheten och finansiella intäkter.

Skatter och statsbidrag

Landstingets intäkter i form av skatteintäkter och intäkter från utjämningsystemet (statsbidrag i resultatbudgeten) utgör huvuddelen av den ekonomiska ramen för omfattning och inriktning på landstingets verksamhet. Dessa intäkter står för 87 procent av landstingets totala intäkter. Nivån på skatteintäkter och statsbidrag påverkas starkt av konjunktursvängningar och det ekonomiska läget i länet och landet. År 2016 och 2017 förväntas skatteunderlaget öka mycket starkt med 5 respektive 4,5 procent, vilket beror på den pågående konjunkturuppgången. År 2018 och 2019 förväntas en något lägre utveckling med 3,9 respektive 3,8 procent. De budgeterade beloppen är hämtade från den senaste skatteunderlagsprognosen av SKL från den 5 oktober 2016, vilken är baserad på den samhällsekonomiska bild som SKL har av den svenska tillväxten och tillväxten i Blekinge för perioden 2017-2019.

Utöver intäkter från utjämningsystemet ingår statsbidraget för läkemedel i öppen vård i resultatbudgetens statsbidrag. Nivån på statsbidraget för öppenvårdsläkemedel 2017-2019 är satt i budgeten med 402 mnkr respektive år. Det är samma nivå som SKL och staten avtalat för år 2016. Kostnaden för öppenvårdsläkemedel finns under avsnittet om verksamhetens kostnader. Tabellen nedan är en specifikation över budgeterade skatteintäkter, intäkter från utjämningsystemet och statsbidrag för öppenvårdsläkemedel år 2017-2019.

Prognos skatter och statsbidrag Mnkr	2017	2018	2019
Förutbetalda skatteintäkter	3 526,7	3 649,6	3 786,2
Slutavräkning 2017	-25,7		
Summa Skatteintäkter	3 501,0	3 649,6	3 786,2
Inkomstutjämningsbidrag	801,9	818,3	850,0
Regleringsavgift	-61,7	-75,0	-81,1
Kostnadsutjämningsbidrag	47,6	50,8	52,6
Strukturbidrag	79,2	80,4	81,2
Statsbidrag för öppenvårdsläkemedel	402,0	402,0	402,0
Summa Statsbidrag	1 268,9	1 276,4	1 304,7
Totalsumma:	4 769,9	4 926,0	5 090,9

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter består av patientavgifter, försäljning av hälso- och sjukvård, erhållna bidrag och övriga intäkter. Generellt är budgeten för verksamhetens intäkter inte uppräknad, utom för Hälsoval Blekinge där hela nettokostnadsramen är uppräknad med 1,8 procent, vilken innehåller även intäkter. För Blekingesjukhuset och Psykiatri- och habiliteringsförvaltningen är intäkterna för såld vård uppräknade med LPIK 2017-2019 med utgångspunkt från utfallet 2015.

För några nämnder/förvaltningar är intäkterna uppjusterade för få en bättre samstämmighet mellan budget och förväntat utfall. Justeringarna påverkar inte nettoresultatet eftersom kostnader är budgeterade med motsvarande belopp.

LANDSTINGET BLEKINGE

En samlad bedömning har gjorts av intäkter för riktade statsbidrag som har nettobudgeterats till 43,8 miljoner kronor 2017, 40 miljoner kronor 2018 och 32,3 miljoner kronor 2019 på finansförvaltningen. Inom verksamhetens intäkter finns också budgeterat Landstinget Blekinges andel av statsbidraget för mer resurser i välfärden som inte regleras via anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Denna budget är 34,3 miljoner kronor för 2017 och 2018 samt 24,5 miljoner kronor för 2019.

Finansiella intäkter

Landstingets finansiella intäkter består till största delen av räntor på placerade medel och avkastning på ägda finansiella tillgångar. Landstinget har i sin placeringspolicy avkastningskrav på finansiella tillgångar. För att avkastningskravet ska återspeglas i landstingets budget är de finansiella intäkterna budgeterade till 48,8 miljoner kronor i den föreslagna budgeten för respektive år 2017-2019.

Kostnader i landstinget

Landstinget Blekinges kostnader består av verksamhetens kostnader och finansiella kostnader. Budgetförutsättningarna för dessa beskrivs nedan. Några centrala kostnadsområden beskrivs mer utförligt.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader innehåller personalkostnader, köp av verksamhet, läkemedel och övriga kostnader. Generellt gäller en uppräkningsgrad med 2,4 procent för personalkostnader (löner och ersättningar till personal inklusive sociala avgifter). Driftkostnaderna är generellt uppräknade med 1,6 procent för 2017, 2,0 procent för 2018 och 2,3 procent för 2019. För Hälsoval Blekinge är hela nettokostnadsramen uppräknad med 1,8 procent. För några nämnder/förvaltningar är kostnaderna uppjusterade för få en bättre samstämmighet mellan budget och förväntat utfall. Justeringarna påverkar inte nettoresultatet eftersom intäkterna är budgeterade med motsvarande belopp.

Verksamheterna Landstingsdirektörens stab, Landstingsservice, Samverkansnämnden och förtroendemannaorganisationen har i budget 2017-2019 givits ett kostnadseffektiviseringskrav motsvarande 1 % av 2016 års kostnader. Detta har i landstingets budget givit en sammanlagd kostnadsminskning med 11 mnkr.

Personalkostnader

De budgeterade personalkostnaderna innehåller kostnader för både anställd och inhyrd personal inklusive sociala avgifter. Nämndernas och förvaltningarnas budget för löner och ersättningar till personal är i 2016 års lönenivå. Kostnader för kommande löneöversyner finns budgeterade på finansförvaltningen.

Personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) består av lagstadgade arbetsgivaravgifter på 31,42 procent, avtalsförsäkringar 0,08 procent och avtalspension 13,0 procent. PO-pålägget uppgår, enligt SKL, preliminärt till 44,5 procent av lönesumman år 2017-2019, vilket är en ökning med 0,5 procent jämfört med 2016. Det är kostnaderna för avtalspension som ökat från 12,5 till 13,0 procent. Budget för ökat PO-pålägg finns på finansförvaltningen tills dess att PO-pålägget är fastställt av SKL.

LANDSTINGET BLEKINGE

Pensionskostnader

Landstingets pensionskostnader består av pensionsutbetalningar, skuldförändring och löneskatt. Beräkningar gällande pensionskostnader år 2017-2019 har beställts från landstingets pensionsadministratör, Skandia, i juni 2016. Pensionskostnaderna påverkas av antalet anställda, inflationsnivå, diskonteringsränta, förändringar av basbelopp och den delen av sociala avgifter som kommer av pensionskostnader. I tabellen nedan redovisas budgeterade pensionskostnader inklusive löneskatt.

Pensionskostnader Mnkr	2017	2018	2019
Skuldförändring	66,1	85,5	116,2
Utbetalningar	244,9	251	266,7
Löneskatt (24,26%)	75,4	81,6	92,9
Summa:	386,4	418,1	475,8

Utöver ovanstående pensionskostnader finns 5 miljoner kronor budgeterade för kostnadsbidrag på grund av huvudmannaskapsändring från landsting till kommun och 1 miljon kronor för pensionsadministrationskostnader.

Köp av verksamhet

Den köpta verksamheten består av köpt vård och interkommunala ersättningar.

Köpt vård är vård som landstinget köper från andra vårdgivare, vilket år 2015 uppgick till nära 11 procent av verksamhetens kostnader. Nämndernas och förvaltningarnas kostnader för köpt högspecialiserad vård är inte uppräknade utan är budgeterade med samma belopp som år 2016. Förhandlingar pågår inom södra Regionen om prisuppräknning av köpt vård inför kommande år. På Landstingsstyrelsens förfogandeanslag är 10 mnkr tillagt för att möta de ökade kostnader för köpt, framför allt högspecialiserad vård, som uppkommer till följd av förhandlingarna. Övrig köpt vård är uppräknad enligt generella driftsuppräknningen.

Kostnaden för interkommunala ersättningar finns främst budgeterad inom Hälsoval Blekinge och är då uppräknad med uppräknningen för hälsoval. Övrig interkommunal ersättning är uppräknad enligt den generella driftsuppräknningen.

Läkemedel

Kostnaderna för läkemedel delas in i två olika delar: läkemedel i öppen vård, det vill säga läkemedel som skrivs ut på recept till patient, och rekvisitionsläkemedel, det vill säga läkemedel som används inom den slutna vården. I budgeten för år 2017-2019 är de budgeterade kostnaderna för läkemedel i öppen vård 411 miljoner kronor. Rekvisitionsläkemedel är uppräknade enligt den generella driftsuppräknningen.

Övriga kostnader

Övriga kostnader utgjorde 19,3 procent av verksamhetens kostnader 2015. De största kostnadsposterna inom övriga kostnader är sjukvårdsartiklar och medicinskt material, bidrag till Blekingetrafiken, Region Blekinge med flera, och lokal- och fastighetskostnader. De övriga kostnaderna, exklusive Blekingetrafiken, är uppräknade enligt generella driftsuppräknningen.

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstinget betalar årligen en premie för patientförsäkringen, vilken också finns inom verksamhetens kostnader. Premien för år 2017 är 20 miljoner kronor, vilket är 2,3 miljoner kronor högre än budgeten för 2016.

Avskrivningar

Landstingets Blekinges avskrivningskostnader består av avskrivningar på byggnader och mark samt avskrivningar på maskiner och inventarier. De budgeterade avskrivningarna påverkas av vilka investeringar som har gjorts och förväntas göras under planperioden. Landstinget Blekinge står inför omfattande investeringar i form av om- och nybyggnationer, vilket har lett till att investeringsramen är högre än tidigare år (se avsnitt om investeringar). De budgeterade avskrivningarna är simulerade utifrån tidigare gjorda investeringar och den investeringsplan som landstinget ska ta beslut om för år 2017-2021.

Landstinget tillämpar från och med år 2014 komponentavskrivning. Det innebär att byggnader som består av komponenter vars förbrukning skiljer sig väsentligt åt delas upp och komponenterna skrivs av var för sig efter förväntad nyttjandeperiod. Syftet är att på ett mer rättvisande sätt spegla förbrukningen av en tillgång. Tillämpningen av komponentavskrivning ökar de budgeterade avskrivningskostnaderna på grund av att den totala avskrivningstiden på byggnader blir kortare (i genomsnitt 23 år jämfört med tidigare 30 år för fastighetsinvesteringar). De ökade investeringarna och tillämpningen av komponentavskrivning innebär att avskrivningarna i den föreslagna budgeten höjts med 27,5 miljoner kronor för år 2017 jämfört med landstingsfullmäktiges budgetbeslut för år 2016-2018.

Finansiella kostnader

Finansiella kostnader består av räntekostnader på pensions- och löneskattkostnader, bankkostnader samt räntekostnader för lån till investeringar 2018 och 2019. Räntekostnaderna på pensions- och löneskatt är budgeterade utifrån den beräkning av pensionskostnader som gjorts av Skandia. De budgeterade kostnadsökningarna mellan åren beror på förväntade räntehöjningar. Bankkostnaderna är budgeterade till 0,7 miljoner kronor för respektive år. Räntekostnader för lån är budgeterade till 1,6 miljoner kronor 2018 och 4,8 miljoner kronor 2019.

Investeringar

Landstinget Blekinges investeringar är indelade i de fyra investeringslagen fastighetsinvesteringar, IT-investeringar, investeringar i medicinteknik och övriga investeringar.

Landstinget står inför ett stort investeringsbehov de kommande åren. Investeringarna prioriteras i en femårsplan som löpande omprövas varje år. Investeringsramen fastställs till 400 miljoner kronor per år under perioden, med möjlighet till förskjutning mellan åren. Definitiv investeringsbudget för 2017 – 2021 fastställs av fullmäktige i februari. Investeringsplanen fastställs av landstingsstyrelsen.

Prioriterade satsningar

Budgeten för år 2017-2019 innehåller nedanstående prioriterade satsningar. Samtliga satsningar, verksamhetsförändringar och omfördelningar som beslutades för år 2016-2018 har arbetats in i budgeten för år 2017-2019. Dessa satsningar beskrevs i dokumentet *Budget år 2016 och ekonomisk plan för 2017-2018*.

LANDSTINGET BLEKINGE

Utbildningsenhet inom primärvården, 25 miljoner kronor

Läkarförsörjningen av specialister i allmänmedicin är en av landstingets stora utmaningar, och idag finns ett alltför stort beroende av inhyrd personal för att klara bemanningen i primärvården. Den främsta rekryteringsbasen är ST-läkare som efter avslutad utbildning tar anställning i primärvården, och därmed blir handledningens kvalitet och möjligheten att handleda ett tillräckligt antal ST-läkare avgörande för den framtida läkarbemanningen. Genom att inrätta en utbildningsenhet inom primärvården skapas förutsättningar för att skapa en god lärandemiljö och erbjuda handledning i tillräcklig omfattning. Detta gör det mer attraktivt både att bli ST-läkare och att som redan anställd läkare ta sig an handledaruppdraget, vilket ökar möjligheten att behålla läkare. En utbildningsenhet ökar också möjligheten att ge en god introduktion av läkare utbildade i andra länder och att ta emot fler sommarpraktiserande läkarstudenter, vilket är viktiga delar i kompetensförsörjningen. Sammantaget blir utbildningsenheten en viktig del i att stärka attraktivitet för nya och befintliga läkare, öka kvalitet och effektivitet i handledning samt erbjuda handledning, introduktion och praktik i tillräcklig omfattning. I den föreslagna budgeten finns därför en utökad budget på Landstingsstyrelsens förfogandeanslag på 25 miljoner kronor fördelat på 7 miljoner kronor år 2017 samt 9 miljoner kronor för vardera år 2018 och 2019.

Beroendemottagning, 18 miljoner kronor

Under de senaste åren har det skett en stor ökning av antalet patienter med olika former av beroendeproblematik. Patienter behandlas för opiatmissbruk och samsjuklighet samt även läkemedels- och dopingmissbruk. Verksamheten är underdimensionerad för att klara de ökade behoven. Underdimensioneringen avser både personella- som lokalmässiga resurser. I den föreslagna budgeten finns en utökad budget på Landstingsstyrelsens förfogandeanslag på 18 miljoner kronor fördelat på 6 miljoner kronor årligen under planperioden.

Första linjens närsjukvård 30 miljoner kronor

I landstingets strategi för framtidens hälso- och sjukvård ska invånarna kunna få huvuddelen av sina sjukvårdsbehov tillgodosedda i närsjukvården. Närsjukvården ska erbjuda en fast vårdkontakt för patienter, stöd till egenvård, samverkan med kommunerna och insatser i eget eller särskilt boende. Primärvården utgör den första linjen i närsjukvården och dit tillförs nya resurser främst för att stärka arbetet med psykisk hälsa och äldres hälsa samt för att förbättra tillgänglighet och bemötande. I den föreslagna budgeten finns en utökad budget på Landstingsstyrelsens förfogandeanslag på 30 miljoner kronor fördelat på 10 miljoner kronor årligen under planperioden.

Cancersatsning, 22,8 miljoner kronor

Cancervården i Sverige står i fokus och den beslutade nationella cancerstrategin syftar till att förbättra cancervården och göra den mer jämlik.

Antalet personer som drabbas av cancer ökar samtidigt som den medicinska utvecklingen medför att allt fler botas eller lever längre med sin cancer. Förebyggande insatser och tidig diagnos påverkar också resultatet. En god cancervård ställer krav på samlade insatser från olika vårdprofessioner och olika enheter. Landstinget startade 2015 med att arbeta enligt nationellt fastställda standardiserade vårdförlopp. Arbeta pågår inom 18 definierade diagnoser och ska under 2017 utökas med ytterligare diagnoser. Vårdförloppen ska underlätta för både patienter och vårdgivare. Varje patient med misstänkt cancer ska ha tillgång till en kontaktsjuksköterka. Vården ska koordineras så att prover, undersökningar och andra åtgärder som behövs för att

LANDSTINGET BLEKINGE

kunna diagnosticera och därefter starta behandling inte tar längre tid än nödvändigt. Patienter med cancer ska i ett tidigt skede få tillgång till rehabiliteringsinsatser och när så behövs till palliativ vård. Sammantaget är det omfattande utvecklingsinsatser som krävs för att landstinget ska klara att erbjuda en personcentrerad och kvalitativt god cancervård både idag och i framtiden.

Då denna verksamhet är angelägen utgör den av det skälet en satsning i budgeten för planperioden motsvarande 22,8 miljoner fördelat på 7,6 miljoner kronor årligen. I det förändringsarbete som pågår inom Blekingesjukhuset ska denna satsning ingå.

Injektionsverksamhet ögonsjukdomar, 8,1 miljoner kronor

Behovet och möjligheterna till behandling är stora för sjukdomar i ögat. Numera finns nya behandlingsmöjligheter som förhindrar utveckling av synsvårigheter och blindhet. Då denna verksamhet är angelägen utgör den av det skälet en satsning i budgeten för planperioden motsvarande 8,1 miljoner fördelat på 2,7 miljoner kronor årligen. I det förändringsarbete som pågår inom Blekingesjukhuset ska denna satsning ingå.

Patientsäkerhet, 9 miljoner kronor

För att säkerställa en trygg och säker vård i framtiden stärker landstinget patientsäkerhetsarbetet inom framför allt områdena läkemedelsanvändning och uppföljning av multiresistenta bakterier. För att behålla möjligheten att i framtiden kunna behandla bakterieinfektioner krävs en ansvarsfull antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens.

STRAMA Blekinges (Samverkan mot antibiotikaresistens i Blekinge) uppdrag är att fortlöpande följa och analysera det lokala resistensläget och antibiotikaförbrukningen i både öppen och sluten vård samt regelbundet ge vårdgivare och förskrivare återkoppling avseende följsamheten till beslutade rekommendationer. För att minska antibiotikaförskrivningen inom slutenvården ska ytterligare insatser med antibiotikaronder och infektionsverktyget regelbundet genomföras. För att få till stånd detta krävs bland annat insatser från läkare inom olika områden samt från apotekare.

För att tidigt upptäcka förekomst av multiresistenta bakterier vid kontakt med hälso- och sjukvården görs regelbundna odlingar på ineliggande patienter inom känsliga områden samt på personer som vårdats utomlands eller bott utomlands under längre perioder.

I den föreslagna budgeten finns en utökad budget på Landstingsstyrelsens förfogandeanslag på 9 miljoner kronor fördelat på 3 miljoner kronor årligen under planperioden.

Snabbspår flyktingar, 5,5 miljoner kronor

Under 2016 startades utbildnings- och praktikprogram för flyktingar och nyanlända, så kallat snabbspår. Syftet med satsningen är att stödja nyanlända och flyktingar med hälso- och sjukvårdskompetens att kunna börja arbeta inom hälso- och sjukvården i Blekinge, och på så sätt även bidra till landstingets kompetensförsörjning. Genom en kombination av utbildning i svenska och sjukvårdssvenska samt språkpraktik på Landstinget Blekinge, skapas förutsättningar att så snabbt som möjligt erhålla en svensk legitimation och en kontakt skapas med landstinget som potentiell framtida arbetsgivare. I den föreslagna budgeten finns medel på Landstingsstyrelsens anslag på totalt 5,5 miljoner kronor fördelat år 1 2,3 miljoner kronor, år 2 2,3 miljoner kronor och år 3 0,9 miljoner kronor under planperioden.

LANDSTINGET BLEKINGE

Förstärkning av satsning konkurrenskraftiga löner med fokus på jämställda löner,

18 miljoner kronor

Landstinget fortsätter arbetet med konkurrenskraftiga löner. Sedan tidigare finns avsatt 21 miljoner kronor 2015-2017 för satsning på konkurrenskraftiga löner och 12 miljoner kronor under en tre-årsperiod för att utjämna osakliga löneskillnader. Detta förstärks nu ytterligare med fokus på jämställda löner och lönesatsning för undersköterskor. En ny handlingsplan för jämställda löner ska upprättas 2017, och för att kunna fortsätta arbetet med att utjämna osakliga löneskillnader avsätts ytterligare medel i budgeten för detta. Till detta kommer att ett nytt centralt avtal har tecknats vilket innehåller en satsning på undersköterskornas löner, och medel avsätts för att kunna genomföra satsningen. I den föreslagna budgeten finns därför en utökad budget på Finansförvaltningens löneanslag på 18 miljoner kronor fördelat på 6 miljoner kronor årligen under planperioden.

Utökat bidrag till kollektivtrafiken, 11,3 mnkr

Enligt medlemsdialog ska landstinget fortsätta förbättra och utveckla kollektivtrafiken i länet. Bidraget är för detta ändamål ökat med 2,5 mnkr för 2017 och med 4,4 mnkr för 2017 och 2018 jämfört med tidigare beslut. I den föreslagna budgeten finns en utökad budget på Landstingsstyrelsens anslag på 11,3 miljoner kronor under planperioden.

Utökad kulturverksamhet, 3 miljoner kronor

Landstinget ger årligen Region Blekinge bidrag för kultur- och fritidsverksamhet. Utöver den vanliga uppräkningsen görs en utökning av bidraget med 3 miljoner kronor uppdelat på 1 miljon kronor årligen under planperioden för ökad kultur- och fritidsverksamhet. I den föreslagna budgeten finns en utökad budget på Landstingsstyrelsens anslag på 3 miljoner kronor under planperioden.

Kompensation tvätt och städ, 17,4 miljoner kronor

För att kunna bedriva god vård på ett säkert och ändamålsenligt sätt har kraven på hygienrutiner och städfrekvens ökat. Landstinget Blekinges kostnader för städ och tvätt motsvarar i dagsläget inte den budget som finns tilldelad på grund av de ökande kraven. I den föreslagna budgeten finns därför en utökad budget tilldelad Blekingesjukhuset på 17,4 miljoner kronor fördelat på 5,8 miljoner kronor årligen under planperioden.

Specialistläkare med ersättning enligt nationell taxa, 12 miljoner kronor

Specialistläkare med finansiering av det nationella ersättningsystemet, den så kallade nationella taxan, återfinns idag inom Hälsoval Blekinge. Denna taxa är beslutad av regeringen utifrån ett gemensamt underlag från Sveriges Kommuner och Landsting samt Sveriges Läkarförbund. Kostnaderna för dessa specialistläkare motsvarar inte den budget som tilldelats Hälsoval Blekinge. I den föreslagna budgeten finns därför en utökad budget på Hälsoval på 12 miljoner kronor fördelat på 4 miljoner kronor årligen under planperioden.

Köpt vård, 30 miljoner kronor

Kostnaden för den köpta vården år 2017 regleras av ett avtal inom södra regionen som inte blir klart förrän senare under 2016. Det färdiga avtalet innebär vanligtvis en kostnadsökning. I den föreslagna budgeten finns därför en utökad budget på landstingsstyrelsens förfogandeanslag på 30 miljoner kronor fördelat på 10 miljoner kronor årligen under planperioden.

LANDSTINGET BLEKINGE

RCC, Inera, SKL samt REDA 4,5 miljoner kronor

Inera är ett bolag som ägs gemensamt och till lika delar av Sveriges samtliga regioner och landsting. Syftet med bolaget är att utveckla gemensamma behov av IT-lösningar. Landstinget Blekinge betalar för de tjänster som nyttjas.

Även SKLs verksamhet finansieras genom bidrag från medlemmarna, det vill säga Sveriges samtliga regioner, landsting och kommuner. En ökning av bidraget för kommande år behövs.

RCC har behov av utökad bidrag från huvudmännen inom Södra Regionen, det vill säga Region Skåne, Landstinget Blekinge, Region Kronoberg och Region Halland, för att kunna bedriva verksamheten enligt plan.

Landstinget har ställt sig bakom planen för den regionala digitala agendan i Blekinge, REDA, för att genomföra detta arbete har budget avsatts.

I den föreslagna budgeten finns en utökad budget på Landstingsstyrelsens anslag på 4,5 miljoner kronor fördelat 1,5 miljoner kronor årligen under planperioden, för ovanstående utökningar.

SOS Alarm, 5,1 miljoner kronor

Landstinget Blekinge har avtal, inklusive tilläggstjänster och optioner, med SOS Alarm. Avtalet gäller såväl fasta som rörliga kostnader. I avtalet inkluderas dirigeringsjänst av ambulanssjukvården, krisberedskap med tillhörande tjänster samt avtal som reglerar fastighetsteknisk alarmering såsom brandlarm. I den föreslagna budgeten finns därför en utökad budget på Landstingsstyrelsens anslag på 5,1 miljoner kronor fördelat på 1,7 miljoner kronor årligen under planperioden.

7. Nämndernas grunduppdrag och tilldelade resurser år 2017

Landstinget Blekinges verksamhet ska samordnas och effektiviseras ur ett helhetsperspektiv. Att hälso- och sjukvården är samordnad och fungerar som en helhet är en fråga om trovärdighet gentemot länets befolkning och en viktig kvalitetsfråga för patienterna. Det är av största vikt att samtliga nämnder delar bilden av hälso- och sjukvården som en helhet, där de ser och utför sina uppdrag som en del och alltid planerar för patientens bästa, hela vägen genom vården. Landstinget har ett samlat ansvar för alla patientinsatser oavsett inom vilken nämnd insatserna utförs.

Gemensamma direktiv till samtliga nämnder

Nämnderna har landstingsfullmäktiges uppdrag att ansvara för olika delar av hälso- och sjukvården och för den utbildningsverksamhet som landstinget bedriver. En nämndsorganisation innebär att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen inte detaljstyr utan förväntar sig att samtliga nämnder, inom ramen för sina olika uppgifter i reglementena, med kraft bidrar till att genomföra fullmäktiges samlade mål.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Nämndernas ansvarsområden fastställs i respektive nämnds reglemente.

För att fullgöra sina huvuduppgifter ska nämnderna samverka med övriga nämnder och andra huvudmän. Målet med samverkan är bland annat att skapa en trygg och sammanhållen vård, att effekterna av landstingets insatser ska bli de bästa möjliga för patienterna och att säkerställa en effektiv användning av landstingets resurser. Insatserna ska vara samordnade utifrån en helhetssyn på individens behov, oberoende av vilket instans som ansvarar för insatserna. Samtliga hälso- och sjukvårdsnämnder ska arbeta fram mål som bidrar till utveckling av mer sammanhållna vårdprocesser som utgår från patientens behov.

Nationella riktlinjer ska ligga till grund för utformandet av vården. Nämnderna ska identifiera inom vilka medicinska områden och processer respektive nämnd och dess verksamheter har störst förbättringspotential när det gäller medicinska resultat och följsamhet till nationella riktlinjer och vårdprogram. Samtliga nämnder ska delta i prioriterade nationella satsningar enligt direktiv och utvecklingsplaner.

Nämnderna ansvarar för att verksamheten bedrivs effektivt och efter fastställda mål och riktlinjer. Nämnderna ansvarar därmed för att tillgängliga resurser används på bästa sätt för att uppnå de uppsatta målen. För att säkerställa att verksamheterna bedrivs effektivt är det viktigt att följa upp kvaliteten i verksamheten och måluppfyllelse i förhållande till insatta resurser.

En effektiv vård har hög måluppfyllelse i förhållande till insatta resurser. Det krävs således flera mått (utöver mått som visar produktivitet) ur flera olika perspektiv för att beskriva vårdens effektivitet.

Fungerande styrning och ledning kännetecknas av en tydlig inriktning och struktur för hur uppsatta mål ska förverkligas. Ledning och styrning ska utgå från den återkommande cykeln planering – genomförande – uppföljning – utvärdering. Vid sidan av ett gott ledarskap krävs dessutom stödjande system som gör det möjligt att ta ett helhetsansvar.

Nämnderna ansvarar för att följa upp verksamheten utifrån satta mål men också utifrån relevant definierade nyckeltal, till exempel extern personalrörlighet samt säkerställa att löpande åtgärder vidtas i verksamheten för att förbättra utfall.

LANDSTINGET BLEKINGE

Framtidens hälso- och sjukvård

För att möta framtidens utmaningar inom hälso- och sjukvården har Landstinget Blekinge startat ett långsiktigt utvecklingsarbete som vi har döpt till Framtidens hälso- och sjukvård.

Se även kapitel 3 för ytterligare beskrivning. Nämnderna har som ansvar att samverka med övriga nämnder och att se till att mål, beslut och verksamheter är synkroniserade med varandra för att framgångsrikt genomföra strategierna inom Framtidens hälso- och sjukvård. Nämnderna och dess verksamheter har också som ansvar att delta och bidra i det gemensamma utvecklingsarbetet samt bidra med resurser i det omställningsarbete som kommer krävas för att genomföra strategierna.

Styrkedjan – direktiv, nedbrytning, förankring och beslut

Alla nämnder ska förhålla sig och bidra landstingsplanen för år 2017-2019 och budget för år 2017 som landstingsfullmäktige har beslutat om. Nämnderna ska på nämndnivå bryta ner och anpassa fullmäktiges prioriterade mål i landstingsplanen till årliga åtaganden och uppföljningsbara mål och mått. Nämndernas årliga åtaganden ska vara förenliga med målen i landstingsplanen och bidra till att de uppnås.

Nämnderna kan också komplettera med specifika uppdrag och mål inom sitt verksamhetsområde. Hänsyn ska även tas till lagstadgade planer, politiska inriktningsdokument, lagar och regler och uppföljningar och utvärderingar av genomförd verksamhet.

Se även kapitel 2 om Landstingets styrmodell.

Landstingsstyrelsen

Enligt reglementet för landstingsstyrelsen är styrelsen landstingets centrala organ för ledning av landstingets ekonomiska förvaltning, personalpolitik, lokalförsörjning, investeringar, upphandlingar, patientsäkerhet, miljö, folkhälsa, hälsoval och regionsjukvård. Ur reglementet framgår att landstingsstyrelsen bland annat ska:

- leda, styra och samordna förvaltningen av landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet.
- uppmärksamt följa de förhållanden som kan inverka på utvecklingen av den verksamhet som bedrivs eller finansieras av landstingets nämnder och företag och landstingets samlade ekonomiska ställning.
- svara inför fullmäktige att landstinget har en god ekonomisk hushållning. Detta innebär bland annat att styrelsen har ett planeringsansvar för Landstinget Blekinges totala resursutnyttjande och att Landstinget Blekinges olika verksamheter bedrivs effektivt och efter fastställda mål.

Styrelsen ska utifrån ett befolkningsperspektiv följa och analysera behov och utvecklingstendenser av betydelse för hälso- och sjukvården. Styrelsen har ett övergripande planeringsansvar för hälso- och sjukvården och ska beakta sjukvårdsfrågor lokalt, regionalt och nationellt.

Uppsiktsplikten i praktiken

Näst efter landstingsfullmäktige har landstingsstyrelsen den starkaste ställningen i den kommunala organisationen. Landstingsstyrelsen har en särställning bland nämnderna genom att lagstiftaren förutsätter att den har en ledande och samordnande roll.

Med landstingsstyrelsens ledande ställning följer att den har till uppgift att skaffa sig en överblick över hela kommunalförvaltningen. Landstingsstyrelsen ska även ha uppsikt över verksamhet som bedrivs av kommunala företag. Uppsiktsregeln gäller även delägda företag.

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstingsstyrelsen har också uppsikt över kommunalförbund som landstinget är medlem i. Detta innebär inte att landstingsstyrelsen är någon ”övernämnd” med maktbefogenheter över nämnderna. Uppsiktsplikten är begränsad till att göra påpekanden och lämna råd och anvisningar. Om det bedöms att någon form av ingripande behövs måste styrelsen vända sig till fullmäktige som är det enda beslutande organet som kan ålägga nämnderna att utföra vissa uppgifter. Landstingsstyrelsen ska utifrån uppsiktsplikten:

- övervaka att de mål och planer som fullmäktige har fastställt för verksamheten och ekonomin efterlevs.
- se till att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten och ekonomin utvecklas och vilka åtgärder som vidtas i syfte att korrigera eventuella avvikelser
- se till att uppföljning sker utifrån de nyckeltal som är relevanta för verksamheten, exempelvis extern personalrörlighet samt följa upp vilka åtgärder som vidtas av nämnderna för att förbättra utfall av nyckeltal.
- övervaka att nämndernas interna kontroll är tillräcklig
- löpande utvärdera och utveckla landstingets interna ekonomi- och verksamhetsstyrning.
- ansvara för att överläggningar med nämnderna och dess presidier genomförs
- ha en löpande uppsikt över verksamhet i de företag och stiftelser som landstinget helt eller delvis äger eller annars har intresse i
- utfärda ägardirektiv till sådana företag
- se till att rapportering sker till fullmäktige från de kommunalförbund som landstinget är medlem i för att övervaka nämndernas arbetsgivar- och arbetsmiljöarbete

Som ett led i landstingsstyrelsens uppsiktsplikt kommer nämndernas presidier att kallas till regelbundna träffar för uppföljning av nämndernas verksamheter.

Hälsoval

Landstingsstyrelsen ansvarar för hälsovalets regelverk, budget och uppföljning.

Gemensamma stöd- och servicefunktioner

Enligt reglementet ska styrelsen utfärda riktlinjer för Landstinget Blekinges gemensamma stöd- och servicefunktioner. Grunduppdraget är att:

- medverka till att landstinget ska kunna utföra en patientsäker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård.
- skapa bättre förutsättningar för patientsäker hälso- och sjukvård genom ett samlat ansvar och ett proaktivt agerande.
- inom ansvarsområdet i första hand arbeta utifrån ett koncernperspektiv och se till helheten och utveckla huvuduppgifterna både i dagligt och strategiskt perspektiv till fördel för hela landstinget.

Mellan landstingsservice och övriga förvaltningar råder inom lämpliga områden ett internt köp- och säljförhållande, men landstingsservices uppdrag är främst att se till nyttan för hela landstinget inom samtliga uppdrag.

Forskning och utveckling

Styrelsen ansvarar för övergripande frågor om forskning och utveckling inom Landstinget Blekinges samtliga verksamhetsområden.

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstingsdirektörens stab

Landstingsdirektörens stab har ett strategiskt övergripande ansvar gällande ledning, styrning, utveckling och uppföljning av landstingets samtliga verksamheter.

Direktiv till landstingsstyrelsen

- **Att** ta fram direktiv och tydliggöra kvalitetskrav samt mål för landstingets samlade patientsäkerhetsarbete där inriktningen bör vara en så kallad nollvision
- **Att** ta initiativ till samverkan för ett Vård- och Omsorgscollege i Blekinge
- **Att** ta fram lokal handlingsplan för Landstinget Blekinge enligt den inom SKL beslutade nationella överenskommelsen för ett oberoende av inhyrd personal

Nämnden för Blekingesjukhuset

Enligt reglementet ansvarar nämnden för den specialiserade somatiska vården vid Blekingesjukhuset. Ur reglementet framgår att nämnden för Blekingesjukhuset ska fördela och styra hälso- och sjukvården för Blekingesjukhuset inom de ramar som landstingsfullmäktige har beslutat.

Nämnden beslutar om utbud, omfattning och lokalisering av hälso- och sjukvården för Blekingesjukhuset. Beslut som gäller större och principiella frågor fattas av landstingsfullmäktige (se vidare reglemente för nämnden för Blekingesjukhuset).

Sjukhuset bedriver den öppna respektive slutna vård som kräver specialiserade medicinska resurser, teknisk utrustning eller annan speciell kompetens som inte ryms inom primärvården. I grunduppdraget ingår för den specialiserade somatiska vården olika specialiteter och vårdområden:

- internmedicinsk sjukvård
- rehabilitering
- infektions- och hudsjukvård
- barn- och ungdomssjukvård
- kirurgisk sjukvård
- ortopedisk sjukvård
- gynekologisk och obstetrisk sjukvård (kvinnekliniken)
- thoraxsjukvård
- ögonsjukvård
- öronsjukvård (inklusive näsa och hals)
- akutsjukvård
- anestesi- och intensivsjukvård.

Blekingesjukhuset ansvarar också för medicinsk service, det vill säga:

- klinisk cytologi och patologi
- bild- och funktionsdiagnostik (röntgen)
- klinisk kemi (laboratoriemedicin)
- klinisk mikrobiologi
- klinisk fysiologi.

Direktiv till nämnden för Blekingesjukhuset

LANDSTINGET BLEKINGE

- **Att** ta fram en samordnad strategi för framtida cancervård i Blekinge utifrån regional cancersamverkan och snabbare vårdförlopp
- **Att** påskynda insatserna för att erbjuda fler äldre och mest sjuka patienter en fast vårdkontakt
- **Att** kontinuerligt följa upp och vidta åtgärder för en förbättrad tillgänglighet

Nämnden för psykiatri och habilitering

Nämnden för psykiatri- och habilitering ansvarar för barn- och ungdomspsykiatri, habiliteringen, den länsgemensamma psykiatri och vuxenpsykiatri. Nämnden utövar ledningen av psykiatri och habiliteringen i enlighet med gällande lagstiftning inom hälso- och sjukvården. Nämnden fördelar och styr hälso- och sjukvården inom av fullmäktige beslutade ramar. Nämnden beslutar om utbud, omfattning och lokalisering av hälso- och sjukvården för psykiatri och habilitering. Beslut som gäller större och principiella frågor fattas av landstingsfullmäktige (se vidare reglemente för nämnden för psykiatri och habilitering).

Psykiatri är en specialistverksamhet som erbjuder kvalificerad utredning, diagnostik och behandling.

Psykiatri arbetar utifrån ett helhetsperspektiv med hänsyn tagen till patienternas fysiska, psykiska och sociala behov och omfattar såväl barn, ungdomar, vuxna och äldre. Arbetet sker utifrån ett helhetsperspektiv i nära samverkan med patienter, anhöriga och vårdgrannar.

Habiliteringen bidrar genom samverkande insatser till att personer med funktionsnedsättningar är delaktiga i samhället och har en god livskvalitet. Habiliteringen arbetar utifrån ett helhetsperspektiv med insatser av karaktären medicinska, psykologiska, pedagogiska, sociala och tekniska. Insatserna utgör för den enskilde ett komplement till övrig hälso- och sjukvård.

Direktiv till nämnden för psykiatri och habilitering

- **Att** utveckla beroendeenhetens verksamhet över länet för att öka tillgängligheten för berörda patientgrupper
- **Att** säkerställa fortsatt BUP-verksamhet även vid mottagningen i Ronneby

Nämnden för primärvård och folktandvård

Enligt reglementet ska nämnden utöva ledningen för den offentliga primärvården och folktandvården i enlighet med gällande lagstiftning inom hälso- och sjukvård och tandvård.

Nämnden ska också bedriva verksamhet i enlighet med det regelverk som bestämts av landstingsstyrelsen och som redovisas i Hälsoval Blekinge.

Nämnden fördelar och styr hälso- och sjukvården och tandvården inom av fullmäktige beslutade ramar. Nämnden ska besluta om utbud, omfattning och lokalisering av hälso- och sjukvården och tandvården. Avgöranden av större och principiell karaktär ska fattas av landstingsfullmäktige (se vidare reglemente för nämnden för primärvård och folktandvård).

Folktandvården

Enligt tandvårdslagen (1985:125) har landstingen ansvar för att planera tandvården med utgångspunkt i befolkningens behov och erbjuda en god tandvård till dem som är bosatta i länet. Här ingår det så kallade befolkningsansvaret med sista handsansvar och områdesansvar för barn

LANDSTINGET BLEKINGE

och vuxna. I planeringen och utvecklingen av tandvården ska även samverka med samhällsorgan, organisationer och enskilda ske.

Folktandvården ska svara för den avgiftsfria barn- och ungdomstandvården, specialisttandvård för barn och vuxna, allmäntandvård för vuxna i den omfattning landstinget bedömer lämpligt och tandvård för patienter med särskilda behov som uppsökande och nödvändig tandvård, tandvård som led i sjukdomsbehandling och tandvård till långtidssjuka inom vissa diagnosgrupper. När tandvård ges till barn ska barnets bästa särskilt beaktas. För övrigt ska tandvård ges åt asylsökande enligt särskilda bestämmelser om tandvård som finns i lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande med flera (2008:344).

Folktandvårdens verksamhet består av allmäntandvård, specialist- och sjukhustandvård och folktandvårdens stab där också landstingets bedömningstandläkare och bedömningshandläggare ingår. Förutom den egna verksamheten administrerar folktandvården även barn- och ungdomstandvård som bedrivs i Blekinge, både hos landstingets folktandvårdskliniker och hos privata tandläkare som har avtal med landstinget.

Allmäntandvårdens verksamhet består i huvudsak av bastandvård i form av förebyggande tandvård, regelbundna undersökningar, lagningar, rotbehandlingar, tandutdragningar, protetik, implantat och kirurgiska ingrepp. Verksamheten bedrivs på elva allmäntandvårdskliniker från Jämjö i öst till Sölvesborg i väst.

Specialisttandvården utgör remiss- och konsultationsinstans för tandvård och sjukvård som bedrivs i både offentlig och privat regi. Specialisttandvården på Blekingesjukhuset i Karlskrona består av käkkirurgi, oral protetik, parodontologi, pedodonti, klinisk bettfysiologi, odontologisk radiologi och endodonti. Viss pedodontiverksamhet utförs också av pedodontist på orofacial medicin (sjukhustandvården) i Karlshamn. Ortodonti (tandreglering) erbjuds på två kliniker i Karlskrona och i Karlshamn. Orofacial medicin bedrivs på Blekingesjukhuset i Karlskrona och i Karlshamn.

Primärvården

Primärvårdens uppdrag utgår från mål och uppdrag i landstingsplanen. Uppdraget för länets primärvård regleras bland annat i uppdragsbeskrivning och regelbok för Hälsoval Blekinge, men också i form av anslagsfinansierad verksamhet som i dag utförs av landstingets offentligt drivna primärvård. Uppdragsbeskrivningen och regelboken för hälsovalet beslutas av landstingsstyrelsen och inför 2017 ses uppdraget över. Primärvårdens anslagsfinansierade uppdrag beslutas i samband med landstingsfullmäktiges landstingsplan och budget.

Primärvården ska som en del av den öppna vården utan avgränsning vad gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper svara för befolkningens behov av sådan grundläggande medicinsk behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver sjukhusets medicinska och tekniska resurser.

På vårdenheterna inom Hälsoval Blekinge finns den vård som är basen i hälso- och sjukvården, det vill säga den vård som inte kräver sjukhusets resurser eller utrustning. Vårdenheterna ska genom hög tillgänglighet, behovsanpassad vård och god kvalitet ge medborgarna den bästa möjliga hälso- och sjukvården inom de ramar som ställs till förfogande.

Nämnden för primärvård och folktandvård har även ansvar för följande anslagsfinansierade verksamheter:

Ungdomsmottagningar: Ungdomsmottagningarna ska främja fysisk och psykisk hälsa, stärka ungdomars identitetsutveckling så att de kan hantera sin sexualitet och förebygga oönskade graviditeter och sexuellt överförbara infektioner.

Sårcentrum Blekinge: Sårcentrum ska bedriva mottagningsverksamhet för behandling av patienter med svårårläkt sår inom primärvården och är en länstäckande verksamhet. Centret bildar

LANDSTINGET BLEKINGE

ett team med specialistkunskap inom svårläkta bensår. Verksamheten ska arbeta strategiskt och långsiktigt med fokus på diagnostik, behandling och uppföljning. En viktig del i verksamheten är att sprida kunskap till övriga verksamheter i landstinget och till de fem kommunerna. Sårcentrum ska systematiskt dokumentera i det webbaserade kvalitetsregistret Rikssår.

Sjukvårdsrådgivning 1177: Landstingsfullmäktige har beslutat att Landstinget Blekinge ska arbeta enligt handlingsplanen för år 2013-2018 gällande e-hälsa. I övrigt följer sjukvårdsrådgivningen 1177 sitt nationella styrkort.

Jourcentraler: Jourcentralerna finns i västra och östra Blekinge. Samtliga vårdcentraler inom hälsovalet är anslutna till jourverksamheterna.

Direktiv till nämnden för primärvård och folktandvård

- **Att** påskynda insatserna för att erbjuda fler äldre och mest sjuka patienter en fast vårdkontakt
- **Att** kontinuerligt följa upp och vidta åtgärder för en förbättrad tillgänglighet inom primärvården

Nämnden för folkhögskolan

Enligt reglementet ska nämnden för folkhögskolan utöva ledningen av folkhögskolan i enlighet med gällande lagstiftning. Nämnden fördelar och styr verksamheten inom av fullmäktige beslutade ramar. Avgöranden av större och principiell karaktär ska fattas av landstingsfullmäktige. Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs effektivt och efter fastställda mål (se vidare reglemente för nämnden för folkhögskolan).

Blekinge folkhögskola ska vara en folkhögskola där vuxna människor får möjlighet att utveckla och fördjupa sina kunskaper för att kunna påverka sin livssituation och delta i samhällsutvecklingen. Folkhögskolan har ett särskilt ansvar att hjälpa kursdeltagare med funktionsnedsättning och invandrarbakgrund.

Folkhögskolan är en del av den fria och frivilliga folkbildningen som ska främja demokrati, jämlikhet, jämställdhet och internationell och kulturell förståelse.

Undervisningen ska anordnas så att den till form och arbetsätt tydligt skiljer sig från den som anordnas i det offentliga skolväsendet och högskolan. Den flexibla arbetsformen inom folkhögskolan ska ytterligare förstärkas och utvecklas.

Patientnämnden

Patientnämndens verksamhet är obligatorisk för landsting, regioner och kommuner och regleras i lagen om patientnämndsverksamhet (1998:1656). Landstinget har genom avtal åtagit sig denna verksamhet även för Blekinges kommuner. Nämndens huvuduppgifter är att:

- hjälpa patienter att få den information de behöver för att kunna ta till vara på sina intressen i hälso- och sjukvården.
- främja kontakterna mellan patienter och vårdpersonal.
- hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet.
- rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till vårdgivare och vårdenheter.

LANDSTINGET BLEKINGE

Nämnden utser även stödpersoner till patienter som så önskar, som tvångsvårdas inom psykiatri eller enligt smittskyddslagen. Nämnden har enligt lag också en informationsskyldighet mot allmänhet och patienter, liksom till vårdgivare och personal. I lagen anges också att nämnden genom sina åtaganden ska bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet.

Samverkansnämnd i Blekinge (hjälpmedel)

Samverkansnämnden i Blekinge består av Landstinget Blekinge och länets fem kommuner. Nämnden arbetar för att länets invånare ska erbjudas hjälpmedel för funktionsnedsättning enligt Hälso- och sjukvårdslagen. Detta med undantag för syn-, hörsel- och ortopedtekniska hjälpmedel.

I nämndens arbetsuppgifter ingår bland annat att samordna och genomföra upphandlingar av hjälpmedel, fastställa policy och riktlinjer för hjälpmedelsverksamhet i Blekinge och fastställa kompetenskrav för förskrivning av hjälpmedel i länet.

Samverkansnämnd för Landstinget Blekinge och Region Kronoberg

Region Kronoberg och Landstinget Blekinge samarbetar kring klinisk mikrobiologi. Samarbetet sköts genom samverkansnämnden, som ska se till att styrningen och ledningen av den gemensamma kliniken fungerar.

8. Bilagor

Bilaga 1: Patientsäkerhetsindex för Landstinget Blekinge 2013 - 2015

Dimensioner	2013	2014	2015
Markörbaserad journalgranskning	82,0	76,0	80,0
Vårdrelaterad infektion	78,4	83,8	75,7
Basala hygienrutiner och klädregler	65,1	72,4	70,3
Trycksår	66,0	72,6	80,8
Överbeläggning och utlokaliserade patienter	72,2	83,0	86,5
Olämpliga läkemedel för äldre över 75 år	83,1	79,4	87,4
Patientsäkerhetsindex för Landstinget Blekinge:	74,5	77,9	80,1

Bilaga 2: Resultat av mätning av patientsäkerhetskultur 2011 – 2014

Dimensioner	Blekinge 2014	Blekinge 2011	Riket 2014
P1 Benägenhet att rapportera händelser	46	50	43
P2 Sammantagen säkerhetsmedvetenhet	60	62	57
P3 Självskattad patientsäkerhetsnivå	58	58	53
P5 Min närmsta chefs agerande kring patientsäkerhet	69	65	65
P6 Lärandeorganisation	58	58	55
P7 Samarbete inom vårdenheten	80	82	78
P8 Öppenhet i kommunikationen	66	78	63
P9 Återförig och kommunikation kring avvikelser	63	74	57
P10 En icke straff- och skuldbeläggande kultur	60	59	61
P11 Arbetsbelastning och personaltäthet	44	47	45
P12 Högsta ledningens stöd till patientsäkerhetsarbete	41	16	39
P13 Samarbete mellan vårdenheterna	46	41	50
P14 Överlämningar och överföringar av patienter och information	48	45	48
P16 Information och stöd till patient vid negativ händelse	64	55	64
P17 Information och stöd till personal vid negativ händelse	64	60	63

Källa: Patientsäkerhetskultur år 2014/2015, handlings Landstinget Blekinge

Bilaga 3. Resultatbudget Landstinget Blekinge 2017-2019

Mnkr	2017	2018	2019
Verksamhetens intäkter	732,5	737,2	729,0
Verksamhetens kostnader	-5 287,1	-5 415,4	-5 544,0
Avskrivningar	-204,4	-223,6	-223,1
Verksamhetens nettoresultat	-4 758,9	-4 901,8	-5 038,1
Skatteintäkter	3 501,0	3 649,6	3 786,2
Statsbidrag	1 269,0	1 276,4	1 304,7
Finansiella intäkter	48,8	48,8	48,8
Finansiella kostnader	-31,6	-44,2	-89,4
Summa finansiella poster	4 787,1	4 930,6	5 050,3
Resultat	28,2	28,9	12,2

LANDSTINGET BLEKINGE

Bilaga 4. Budgetramar per nämnd och förvaltning 2017-2019

Nämnd/Förvaltning	Basenhet	IPDK	2017	2018	2019
Nämnden för Blekingesjukhuset	Blekingesjukhuset	Intäkter	-676 249,9	-690 132,7	-705 203,4
		Kostnader	3 276 050,7	3 274 629,7	3 306 779,3
Summa Nämnden för Blekingesjukhuset		Summa:	2 599 800,8	2 584 497,0	2 601 575,9
Nämnden för psykiatri och habilitering	Psykiatri och Habilitering	Intäkter	-23 100,7	-23 444,0	-23 820,8
		Kostnader	455 916,1	455 813,5	458 039,3
Summa Nämnden för psykiatri och habilitering		Summa:	432 815,4	432 369,5	434 218,5
Nämnden för primärvård och folktandvård					
Primärvården	Anslag PV	Intäkter	-12 214,0	-12 439,3	-12 682,7
		Kostnader	61 190,3	61 735,7	62 354,4
Summa Primärvården	Anslag PV Summa	Summa:	48 976,3	49 296,4	49 671,7
Folktandvården					
Summa Folktandvården	Folktandvården Summa	Summa:	133 680,3	137 732,7	142 305,6
Summa Nämnden för primärvård och folktandvård			182 656,6	187 029,1	191 977,3
Nämnden för folkhögskolan	Blekinge folkhögskola	Intäkter	-16 719,4	-16 719,8	-16 720,3
		Kostnader	36 996,3	37 297,2	37 650,3
Summa Nämnden för folkhögskolan			20 276,9	20 577,4	20 930,0
Landstingservice	Landstingservice	Intäkter	-887 694,0	-907 490,3	-928 884,7
		Kostnader	878 994,0	898 790,3	920 184,7
Summa Landstingservice			-8 700,0	-8 700,0	-8 700,0
Landstingsdir. Ledningsstab	LD-stab	Intäkter	-3 400,0	-3 400,0	-3 400,0
		Kostnader	109 359,7	111 191,9	112 167,9
Summa Landstingsdir. Ledningsstab			105 959,7	107 791,9	108 767,9
Patientnämnden		Intäkter	0,0	0,0	0,0
		Kostnader	2 530,9	2 539,8	2 550,3
Summa Patientnämnden			2 530,9	2 539,8	2 550,3
Finansförvaltning	Finansförvaltning	Intäkter	-104 134,2	-100 334,2	-82 834,2
		Kostnader	391 549,9	517 178,2	598 050,2
		Finansen	-4 787 136,9	-4 930 619,9	-5 050 275,9
Summa Finansförvaltning			-4 499 721,2	-4 513 775,9	-4 535 059,9
Landstingsgemensamt					
Hälsoval					
Summa Hälsoval	Hälsoval Summa		634 940,0	644 186,0	653 647,0
Landstingsstyrelsens anslag	LS anslag	Intäkter	-500,0	-500,0	-500,0
		Kostnader	485 204,9	498 565,6	501 755,4
Summa Landstingsstyrelsens anslag	LS anslag Summa		484 704,9	498 065,6	501 255,4
Politik	Politik	Intäkter	0,0	0,0	0,0
		Kostnader	17 209,6	17 261,5	17 322,4
Summa Politik	Politik Summa		17 209,6	17 261,5	17 322,4
Summa Landstingsgemensamt			1 136 854,5	1 159 513,1	1 172 224,8
Samverkansnämnden	Samverkansnämnd	Intäkter	-72 545,0	-73 607,5	-74 812,4
		Kostnader	71 845,0	72 907,5	74 112,4
Summa Samverkansnämnden			-700,0	-700,0	-700,0
Totalsumma			-28 226,4	-28 858,1	-12 215,2

LANDSTINGET BLEKINGE

Bilaga 5. Balansbudget Landstinget Blekinge 2017-2019

Tillgångar	2017	2018	2019
Anläggningstillgångar			
Mark och byggnader	1 315	1 500	1 701
Maskiner och inventarier	433	424	401
Finansiella anläggningstillgångar	24	24	24
Summa anläggningstillgångar	1 772	1 948	2 126
Omsättningstillgångar			
Förråd	72	73	74
Kortfristiga fordringar	312	337	387
Likvida och placerade medel	1 610	1 610	1 625
Summa omsättningstillgångar	1 994	2 020	2 086
Summa tillgångar	3 766	3 969	4 213
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	1 327	1 356	1 369
Avsättningar pensioner	1 603	1 751	1 979
Övriga avsättningar	1	1	1
Långfristiga skulder	1	151	251
Kortfristiga skulder	834	710	614
Summa skulder och eget kapital	3 766	3 969	4 213

LANDSTINGET BLEKINGE

Bilaga 6. Finansieringsbudget Landstinget Blekinge 2017-2019

Tillförda medel	2 017	2 018	2 019
Resultat efter skatteintäker och finansnetto	28	29	12
Avskrivningar	204	224	223
Skuldökning nyintjänade pensioner	91	148	228
Försäljning av anl.tillgångar	-	-	-
Minskning av kortfristiga fordringar	-	-	-
Ökning av kort och långfr. skulder	-	150	100
Summa tillförda medel	324	551	563
Använda medel			
Nettoinvesteringar	400	400	400
Ökning av kortfristiga fordringar	10	25	50
Minskning av kort och långfr. skulder	20	124	96
Summa använda medel	430	549	546
Förändring av rörelsekapital	- 106	2	17

Bilaga 7. Specifikation Landstingsstyrelsens förfogandeanslag

Landstingsstyrelsens Förfogandeanslag	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Jämlik folkhälsa	1,0	1,0	1,0
Barnlots	0,6	0,6	0,6
Sprutbytesverksamhet	1,5	1,5	1,5
Handledning Introduktion	1,0	2,0	2,0
Diagnostiskt centrum	2,0	2,0	2,0
Diestister	1,0	1,0	1,0
Reserv köpt vård & läkemedel	16,8	16,8	16,8
Cancervård	3,0	3,0	3,0
Utbildningsvårdcentral	7,0	9,0	9,0
Beroendeenheten	6,0	6,0	6,0
Första linjens närsjukvård	10,0	10,0	10,0
Patientsäkerhet	3,0	3,0	3,0
Projekt psykisk ohälsa	2,0	2,0	2,0
Reserv	30,8	46,6	14,2
Summa:	85,7	104,5	72,1

LANDSTINGET BLEKINGE

Bilaga 8. Specifikation finansförvaltningen 2017

Finansförvaltningen	Budget 2017
Anslag LS.förfogande	85,7
Oförutsedda behov	3,0
Budget för kommande löneöversyner	89,1
Ej fördelade avskrivningar	46,5
Finansiering	-4 948,4
Patientförsäkring	22,3
Pensioner	200,3
Förvaltningsavgifter	1,0
Bankkostnader	0,7
Summa:	-4 499,7